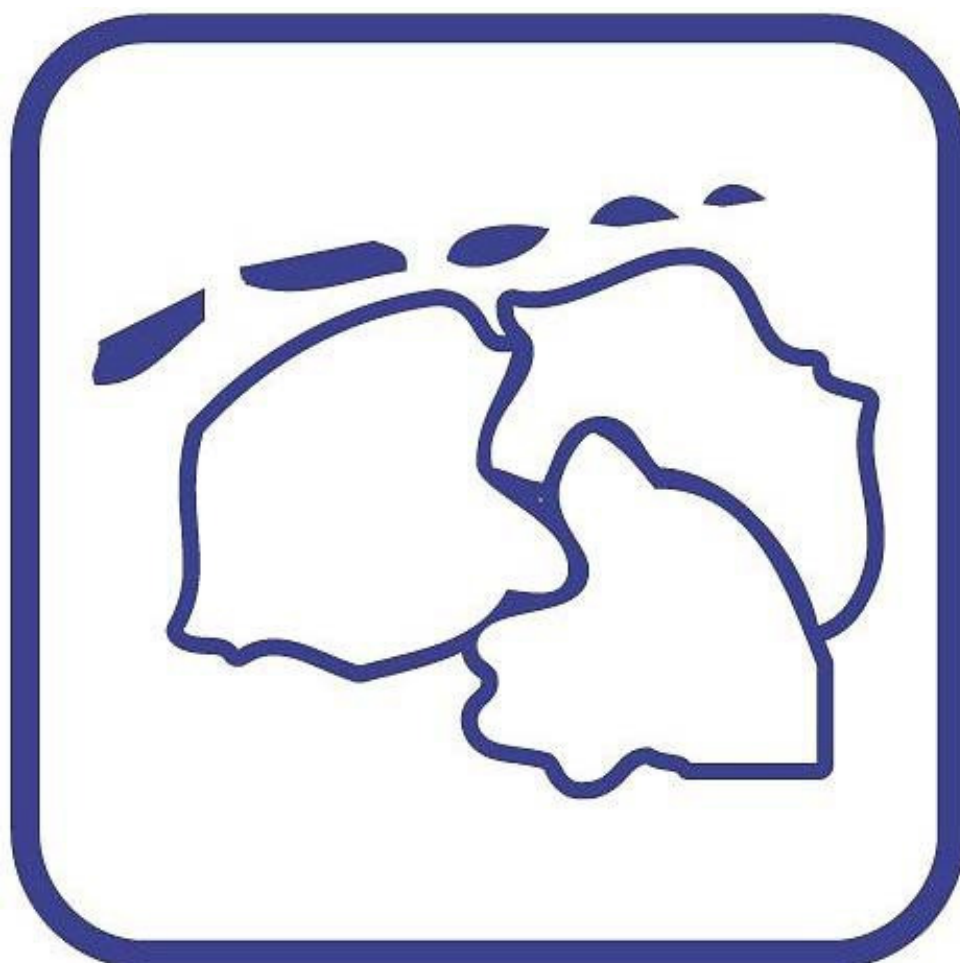

Jaarverslag 2023

Regionaal Beleidsplan Veiligheid
2020 - 2023

Noord-Nederland

Voorwoord

In 2023 zagen we wederom veel spanningen in Noord-Nederland. Deze gaven niet alle aanleiding tot demonstraties, maar sommige wel. Zoals in voorgaande jaren zorgden de aangekondigde maatregelen tegen de stikstofuitstoot voor veel bezorgdheid bij de agrarische bevolking. Daarnaast leidden de zorgen over klimaatverandering tot langdurige demonstraties elders in het land die ook van de politie in onze eenheid bijstand vroegen. De oorlog tussen Rusland en de Oekraïne hield in 2023 aan en daarmee ook de vluchtelingenstroom. Samen met de reguliere (hoge) instroom van asielzoekers in Ter Apel werd de organisatiekracht van de Noordelijke gemeenten en de politie andermaal danig op de proef gesteld. Nieuw was het conflict in de Gazastrook, dat voor menig protest zorgde, zowel pro-Israël als pro-Palestijnen.

Door de goede informatiepositie en samenwerking tussen de gemeenten, het OM en de politie vonden we elkaar snel en konden we adequaat reageren als de omstandigheden daarom vroegen. De eenduidige beleidsuitgangspunten en tolerantiegrenzen die we voor bijvoorbeeld de Jaarwisseling en protesten hanteren, hielpen ons daarbij.

De nieuwe rapporten over ondermijning in onze eenheid van Tops en Van der Torre bevestigden ons beeld dat georganiseerde criminaliteit ook in onze eenheid voet aan de grond krijgt. En dat onze jonge(re) inwoners daarbij extra aandacht vragen. Dit baart ons allen zorgen en heeft onze onverdeelde aandacht. Met de ons beschikbare middelen wren we met integrale acties deze criminelen uit onze omgeving en maken we onze inwoners en bedrijven weerbaar tegen criminele invloeden. In de steden, maar ook in onze kwetsbare landelijke gebieden en (zee)havens. Het RIEC Noord-Nederland ondersteunt ons hierbij.

Ook cyberveiligheid heeft onze aandacht. Met ons dichte netwerk van enthousiaste en kundige medewerkers benaderen we bedrijven, doelgroepen op de vier sporen uit de CCV Cyberwegenkaart. Met allerlei innovatieve middelen beogen we bewustwording en alertheid te creëren. Het in onze eenheid ontwikkelde Informatieproduct Online Criminaliteit geeft ons een eerste beeld van deze criminaliteitsvorm. Een mooie basis voor een integraal beeld dat tegelijkertijd op veel enthousiasme kan rekenen uit andere eenheden. Daarnaast vinden ook steeds meer verdachten hun weg naar de rechtbank of worden activiteiten verstoord door de samenwerking tussen het OM, de politie en o.a. banken, verzekeraars, bedrijven en winkeliers. Positieve ontwikkelingen!

Ondanks de vele mooie stappen die we de afgelopen jaren hebben gezet, vraagt het omgaan met personen met onbegrepen gedrag nog veel aandacht, zowel van zorgpartijen als van de politie.

Ook extremisme en radicalisering blijken een voedingsbodem in onze eenheid te vinden, zoals anti-institutioneel extremisme en mensen die zich in meer of mindere mate van de overheid afkeren (soevereinen/autonomen). Verschijningsvormen die naast de al langer bekende vormen als jihadisme en rechts-extremisme bestaan. Informeren, bewustwording en training van professionals krijgen daarom veel aandacht en worden gefinancierd uit de wederom toegekende versterkingsgelden.

2023 was een jaar waarin we veel hebben meegemaakt en waarin we samen veel hebben bereikt. Goed om bij stil te staan, voordat we ons weer richten op de uitdagingen die morgen en overmorgen onze aandacht vragen.

Maart 2024,

Koen Schuiling,
Regioburgemeester

Diederik Greive,
Hoofdofficier van Justitie

Martin Sitalsing,
Politiechef

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
1. Maatschappelijke onrust of verdeeldheid	4
1.1 Bronnen van onrust	4
1.2 Omgaan met ongenoegen	8
2. Ondermijnende criminaliteit.....	10
2.1 Investering in versterking vanuit de partners.....	10
2.2 Investeren op onderwerpen	12
3. Effectieve verbinding veiligheid en zorg	15
3.1 Inspanningen op de thema's.....	15
3.2 Veiligheid hulpverleners.....	19
4. Cyberveiligheid.....	21
4.1 Cybersafety	21
4.2 Cybercriminaliteit	24
4.3 Bestrijding online seksueel misbruik	25
5. Organisatieontwikkeling politie	27
5.1 Ontwikkelingen Opsporing.....	27
Bijlage 1. Totstandkoming van het Jaarverslag	28
Bijlage 2. Lijst met afkortingen.....	29
Bijlage 3. Cijfers.....	30

1. Maatschappelijke onrust of verdeeldheid

In het Regionaal Beleidsplan Veiligheid 2020-2023 is maatschappelijke onrust (bij overheidsbeslissingen) tot aandachtspunt benoemd: het heeft onze (integrale) aandacht. Terecht, zo constateerden we eerder. De uitdaging is om als overheid snel en als één overheid op te treden en verbinding met de samenleving te houden¹. Daarbij is samenhang tussen preventie, dialoog en handhaving bij de veiligheidspartners van belang.

1.1 Bronnen van onrust

Ook in 2023 leidden spanningen tot maatschappelijke onrust. De aangekondigde maatregelen tegen de stikstofuitstoot bleven voor bezorgdheid onder de agrarische bevolking zorgen. Ook de vrees voor klimaatverandering gaf commotie. Daarnaast gaf de vestiging van meerdere wolven(roedels) in het Noorden onrust bij veehouders en recreanten. Net als in voorgaande jaren merkten we in Noord-Nederland de gevolgen van conflicten elders in de wereld, zoals de voortdurende oorlog tussen Rusland en de Oekraïne, die voor een aanhoudende vluchtelingenstroom uit Oekraïne zorgde en het conflict in de Gazastrook.

1.1.1 Demonstraties

De onrust uitte zich in veel gevallen in demonstraties, zoals die tegen de stikstofmaatregelen, oorlog in Oekraïne en in de Gazastrook, die zowel protesten pro-Israël als pro-Palestina gaf. De politie heeft bij deze demonstraties de taak om in ondergeschiktheid aan het gezag ruimte te bieden aan deze demonstraties en deze daar waar nodig te begrenzen.

Door een toename van het aantal demonstraties en betogingen in de afgelopen jaren is op lokaal niveau een (vaste) werkwijze ontstaan, bestaande uit korte en goede lijnen met de veiligheidspartners. Bij informatie over demonstraties leggen politie en gezag in een vroeg stadium contact met elkaar².

Tegen stikstofmaatregelen

In Noord-Nederland waren in 2023 diverse boerenprotesten. Er zijn geen grootschalige incidenten geweest, mede door de opgebouwde kennis en ervaring in afgelopen jaren. Wel zijn er op sommige plekken protesten geweest, waarbij zwaar materieel werd ingezet (tractoren). Andere protesten hadden een langdurig karakter (op bruggen en viaducten). Het opbouwen van een netwerk en de-escalierend optreden zijn hierbij essentieel. Ook hebben de bij eerdere protesten vastgestelde eenheidsbrede Beleidsuitgangspunten en tolerantiegrenzen³ houvast geboden.

Tegen klimaatverandering

Politie-eenheid Noord-Nederland bood aan andere eenheden ondersteuning bij het handhaven van de openbare orde bij diverse grootschalige en langdurige demonstraties van Extinction Rebellion. De Mobile Eenheid was diverse keren aanwezig in Den Haag om de A12 te ontruimen. Ook hield Extinction Rebellion acties in Noord-Nederland, om aandacht te vragen voor het afbouwen van subsidies voor fossiele brandstoffen. Daarbij richtten zij zich met hun acties ook tot de geldverstrekkers als de Rabobank en de ING.

¹ Veiligheidsagenda 2023-2026, p. 16

² Veiligheidsagenda 2023-2026, p. 18

³ Aan de hand van het op 26 november 2021 in het RBPO vastgestelde Model Beleidsuitgangspunten en tolerantiegrenzen Noord-Nederland

Tegen de oorlog in de Gazastrook

De oorlog in de Gazastrook leidde tot polarisatie in de samenleving. In Noord-Nederland uitte zich dat in pro-Palestina demonstraties en enkele pro-Israël demonstraties. De sfeer tijdens deze demonstraties was wisselend. Eén demonstratie is voortijdig beëindigd en zorgde voor veel ophef.

Tegen Zwarte Piet

Actiegroepen 'Kick Out Zwarte Piet' en 'Zwarte Piet is Racisme' volgden lokale intochten met traditionele zwarte pieten nauwlettend. In 2023 leidde dit tot een demonstratie van deze actiegroepen in Slochteren. Deze demonstratie verliep zonder openbare orde problemen, dankzij enerzijds een goed contact tussen de politie, de burgemeester en de officier van justitie en anderzijds een forse politie-inzet (Staf Grootchalig en Bijzonder Politieoptreden (SGB0)). Demonstranten van zowel pro- als anti-zwarte piet kregen niet de kans om fysiek met elkaar in contact te komen. ⁴

1.1.2 Onrust

Sunneklaas

Een traditioneel feest op Ameland, 'Sunneklaas' zorgde in 2023 voor ophef. Het feest is een belangrijk feest op Ameland en hierbij zijn buitenstaanders (niet-Amelanders) niet welkom. In 2023 wilden journalisten opnamen maken van feestvierende Amelanders. Deze Amelanders hebben deze journalisten opgewacht en belaagd. Zowel de aangevallen journalisten als enkele Amelanders hebben aangifte bij de politie gedaan. De ophef leidde tot (Kamer)vragen over de persvrijheid en het geweld dat de eilandbewoners gebruikten tegen de journalisten. De verwachting is dat dit evenement ook in 2024 de nodige aandacht zal houden.

Asielzoekers

De voortdurende druk op Ter Apel zorgde voor continue beroering op het thema migratie. Het aanmeldcentrum in Ter Apel was maandenlang overvol, zowel door de hoge toestroom als door de lage doorstroom van asielzoekers, met alle gezondheids- en veiligheidsrisico's van dien. Vanwege de ernstige zorgen over de gezondheid van de asielaanvragers heeft het Rode Kruis wederom een post ingericht op het aanmeldcentrum. Volgens gemeente Westerwolde voldoet de opvang daardoor niet aan de eisen van hygiëne en is het er fysiek onveilig. Ook de Inspectie Justitie en Veiligheid concludeerde meermaals dat de veiligheid in het geding is^{5 6 7 8}. Diverse gemeenten richtten extra noodopvangplekken in om de overloop van Ter Apel op te vangen (wachtkamer/overlooplocatie). Ook hebben veel gemeenten extra reguliere opvangplekken ingericht. Noordelijke gemeenten hebben daarmee veel moeite gedaan om hun verantwoordelijkheid hierin te nemen.

De gemeente Westerwolde heeft eind 2023 een kort geding aangespannen⁹ tegen het COA om het COA te laten voldoen aan de in het Bestuursakkoord afgesproken maximale aantallen afgesproken asielzoekers.

Zowel de identificatie en registratie van asielzoekers (door de Afdeling Vreemdelingenpolitie, Identificatie en Mensenhandel (AVIM)) als het optreden bij overlast en incidenten door asielzoekers – uit voornamelijk veilige landen – vragen veel tijd van de politie.

⁴ Politieoptreden bij de demonstratie van Kick Out Zwarte Piet in Staphorst. Rapportage demonstratie Kick Out Zwarte Piet in Staphorst, 19 november 2022. Inspectie Justitie en Veiligheid, oktober 2023

⁵ Kinderen in de noodopvang en crisisnoodopvang. Inspectie Justitie en Veiligheid, 19 april 2023

⁶ Het overliden van een baby in augustus 2022 op de COA-locatie in Ter Apel, Inspectie Justitie en Veiligheid, mei 2023

⁷ Inspecties: Situatie in Ter Apel is uiterst kritisch. Inspectie Justitie en Veiligheid, 31 oktober 2023.

⁸ Onveilige situatie asielopvang Ter Apel. Inspectie Justitie en Veiligheid, 6 december 2023.

⁹ <https://nos.nl/artikel/2502556-gemeente-sleept-coa-voor-de-rechter-voor-situatie-in-ter-apel>, geraadpleegd op 21 februari 2024

Naast de reguliere instroom van asielzoekers in Ter Apel kwamen net als vorig jaar ook veel Oekraïners naar Noord-Nederland om de oorlog daar te ontvluchten.

Voetbal

In 2023 was er veel bemoeienis met openbare orde problematiek als gevolg van de tegenvallende resultaten in het betaald voetbal in Noord-Nederland. In het seizoen 2022/2023 degradeerden namelijk drie van de vier Eredivisieclubs in Noord-Nederland naar de Keukenkampioen Divisie. Dit leidde onder andere tot onrust bij FC Groningen waarbij 'supporters' zich keerden tegen de clubleiding en trainersstaf, maar ook tegen (individuele) politieagenten die een rol hebben als supportersbegeleider. Ook in Leeuwarden vroegen thuiswedstrijden keer op keer een forse politie-inzet. Er volgden diverse gesprekken tussen burgemeester en club/supportersverenigingen en diverse maatregelen. Voorbeelden zijn het tijdelijk stoppen met de supportersbegeleiding¹⁰, wat ook gevolgen had in het maatschappelijke veld. In de eerste helft van de competitie 2023/2024 ontstond een iets 'vriendelijker' beeld.

Soevereinen en autonomen

Een relatief nieuw fenomeen in Nederland zijn de soevereinen¹¹ en autonomen. Dit zijn Nederlandse staatsburgers die zich niet langer aan de regels en wetten willen houden en zich in meer of mindere mate afkeren van de overheid. Deze mensen kunnen daardoor in ernstige problemen komen. Enerzijds financiële problemen (met fiscus, met gemeente, woningbouwvereniging of hypotheekverstrekker), anderzijds met praktische problemen (kinderen niet naar school, geen zorg). De soevereinen bestaan al veel langer in landen als de VS, Zweden en Duitsland en ook in Tsjechië en België zijn er personen die zich soeverein verklaren. Wetenschappelijke inzichten en onderzoeken hebben geleid tot een extern en politie- intern handelingskader Soevereinen. Ook heeft de politie Noord-Nederland zitting in een landelijk platform waarin politie-eenheden kennis en ervaring over het thema uitwisselen¹².

1.1.3 Jaarwisseling

Tijdens de jaarwisseling 2023-2024 is het in 2018 ingezette offensief tegen de overmatige schade, het letsel en de overlast voortgezet^{13 14}. Dat geldt voor beide sporen: zowel de handhaving van de openbare orde als de opsporing van illegaal vuurwerk¹⁵. Het is bemoedigend om te zien dat de gesprekken tussen de gemeenten, de politie en de diverse belanghebbenden, waaronder inwoners, dorpsbelangen en verenigingen, hun vruchten hebben afgeworpen. Dat stimuleert verdere investeringen in deze verbinding. De aanbevelingen uit de leerevaluatie van Noardeast-Fryslân¹⁶ hebben daar zeker aan bijgedragen.

Eenduidige beleidsuitgangspunten en tolerantiegrenzen

Het stellen van eenduidige beleidsuitgangspunten en tolerantiegrenzen aan het optreden van de politie tijdens de jaarwisseling biedt voordelen voor zowel de gezagen als de politie zelf. Deze heldere kaders vereenvoudigen het politieoptreden, vooral in hectische situaties zoals tijdens oud & nieuw of grootschalige protesten. Tegelijkertijd blijft lokaal maatwerk mogelijk, essentieel om adequaat te kun-

¹⁰ <https://www.politie.nl/nieuws/2023/maart/9/01-voorlopig-geen-supportersbegeleiding-sc-cambuur-en-fc-groningen.html>, geraadpleegd op 21 februari 2024

¹¹ <https://nos.nl/artikel/2500032-hoge-raad-bezorgd-over-autonomen-kwetsbare-burgers-die-verder-wegzakken>, geraadpleegd op 21 februari 2024

¹² Zie verder paragraaf 3.1.3

¹³ Notitie Jaarwisseling 2022-2023 aan RBPO, juni 2022

¹⁴ Concept Beleidsuitgangspunten en tolerantiegrenzen Jaarwisseling 2022-2023, november 2023

¹⁵ Analyse Jaarwisseling 2023-2024 en vooruitblik 2024-2025 aan RBPO, februari 2024

¹⁶ Een traditie voor iedereen - Leerevaluatie naar de gebeurtenissen rondom de jaarwisseling 2021-2022 in de gemeente Noardeast-Fryslân, COT Instituut voor Veiligheids- en Crisismanagement, juni 2022

nen reageren op specifieke omstandigheden. Daarnaast hebben de betrokkenen veel aandacht besteed aan het communiceren van deze kaders aan het publiek, zodat duidelijk was wanneer de politie zou optreden en op welke wijze.

Handhaven vuurwerkbesluit

De afgelopen jaren hebben aangetoond dat het handhaven van zowel het Vuurwerkbesluit¹⁷ ¹⁸ als een eventueel algeheel vuurwerkverbod¹⁹ en het op heterdaad aanhouden van overtreders, een uitdaging vormt voor de gezagen en de politie. Ondanks de inspanningen blijft het aantal bekeuringen voor het in bezit hebben of afsteken van vuurwerk buiten de toegestane periode achter bij de verwachtingen en het rendement van de handhavingsactiviteiten wordt als onbevredigend ervaren. Het OM en de politie zetten nu vooral in op het opsporen van illegaal vuurwerk.

De politie concludeerde bij de analyse van de jaarwisseling dat enerzijds de tolerantiegrenzen herijking behoeven en anderzijds met het gezag alternatieve handhaving moet worden gezien. Gedacht kan worden aan (integrale) handhavings- en toezichtacties op overlastgevende personen, groepen en/of locaties en het verkennen van andere vormen van handhaving, zoals technologische middelen voor surveillance of het intensiveren van voorlichtingscampagnes om bewustwording te vergroten.

Verloop jaarwisseling

In de afgelopen nieuwjaarsnacht zijn gelukkig grote ongeregelheden uitgebleven. Bovendien waren er geen situaties die bestuurlijke noodmaatregelen als noodverordeningen of -bevelen noodzakelijk maakten. Dat neemt niet weg dat de politie ook dit jaar veel meldingen ontving over branden (op straat, in vuilcontainers), vuurwerkoverlast en vernielingen.

Er zijn geen politiemedewerkers in de eenheid Noord-Nederland die verwondingen of gehoorschade hebben opgelopen, wel liep in de nacht voorafgaand aan de nieuwjaarsnacht een politiemedewerker gehoorschade op door zwaar vuurwerk, hoogstwaarschijnlijk geen blijvende. Twee politiemedewerkers hebben melding gedaan van geweld (Geweld Tegen Politie Ambtenaren (GTPA)) en op tien momenten heeft de politie geweld gebruikt (Geweld Door Politie Ambtenaren (GDPA)). Bij de politie zijn geen meldingen van geweld tegen ambtenaren Veilige Publieke Taak (VPT) binnengekomen. De politie heeft in de nieuwjaarsnacht in Noord-Nederland in totaal veertien aanhoudingen verricht.

Inzet politie

De basisteams hebben veel tijd besteed aan het spreken met inwoners en het gezag. Daarnaast heeft de politie een SGBO en drie Teams Districtelijke Aanpak (TDA) ingesteld (één voor elk district). De drie TDA's hebben de operationele werkzaamheden in de districten voorbereid, uitgevoerd en met de SGBO afgestemd. Op oudejaarsavond en nieuwjaarsnacht was de SGBO fysiek aanwezig en ondersteunend aan de TDA's, maar is zelf niet actief geweest. De samenwerking tussen de drie TDA's en de SGBO is naar tevredenheid verlopen, mede dankzij het uitblijven van grote ongeregelheden. De evaluatie van de inzet heeft nog wel enkele politie-interne aandachtspunten opgeleverd die het optreden bij de komende jaarwisseling verder kunnen verbeteren.

Als we kijken naar de capaciteit die de politie in de periode december 2023 tot en met januari 2024 heeft ingezet, dan zien we dat het aantal uren tijdens de jaarwisseling zelf vergeleken met die van vorig jaar is gedaald met ruim 1.000 uur (zo'n 125 diensten) tot 7.330 uur (ruim 900 diensten). Ook de totale inzet in de maanden december en januari laat een sterke daling zien sinds 202.

¹⁷ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/vuurwerk/verboden-vuurwerk-vanaf-2020>, geraadpleegd op 17 februari 2024

¹⁸ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/vuurwerk/vuurwerkoverlast-beperken>, geraadpleegd op 17 februari 2024

¹⁹ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/vuurwerk/regels-vuurwerk>, geraadpleegd op 17 februari 2024

Opsporing illegaal vuurwerk

De opsporing van illegaal vuurwerk heeft veel aandacht van het OM en de politie. Dit vuurwerk wordt – naast het gebruik in (aanloop naar) de nieuwjaarsnacht – ook gebruikt bij plofkraak, intimidaties en aanslagen. De politie nam landelijk in 2023 60.000 kilo vuurwerk in beslag, minder dan de 110.000 kilo in 2022 en 205.000 kilo in 2021²⁰. In 2023 heeft de politie geen grote vuurwerkvangsten in bunkers gedaan, zoals in voorgaande jaren.²¹ In Noord-Nederland werd onder meer in Hoogeveen 700 kilo²², in Stadskanaal 300 kilo²³ en in Hellum 1.700 kilo²⁴ illegaal vuurwerk inbeslaggenomen. Dit vuurwerk is niet in de handel gekomen en heeft zo niet voor schade of letsel kunnen zorgen.

1.2 Omgaan met ongenoegen

1.2.1 In samenwerking

Bij aangekondigde demonstraties zoeken we contact met de demonstranten om enerzijds met hen in gesprek te gaan over hun wensen en anderzijds de eventueel geldende beperkingen toe te lichten. Gemeenten pakken hierbij veelvuldig hun verantwoordelijkheid (o.g.v. Wom). De politie treedt zo vroeg als mogelijk in contact met het gezag om informatie te delen en kaders voor het politieoptreden op te halen. Bij het optreden zelf worden zo mogelijk andere partijen betrokken, bijvoorbeeld Rijkswaterstaat voor het verwijderen van obstakels van de snelweg bij de stikstofprotesten. Daarbij is het in 2021 vastgestelde Model Beleidsuitgangspunten en tolerantiegrenzen weer van grote waarde gebleken²⁵.

1.2.2 In informatie

Een les die we geleerd hebben is om als gezag het demonstratierecht en het recht op vrije meningsuiting zo goed mogelijk te faciliteren. De politie treedt dan alleen op als waardenvrije, neutrale scheidsrechter in de publieke ruimte, waarbij het mogelijk moet zijn om alle partijen te beschermen en alleen tegen verstoorders op te treden. We leren steeds sneller van elkaar over de aanpak en het standpunt dat het 'recht van demonstreren bijkans heilig'²⁶ is.

In de afgelopen jaren hebben veel demonstraties plaatsgehad, in heel Nederland. In veel gevallen waren dit vreedzame demonstraties met een goede sfeer. In sommige gevallen werden overtredingen en misdrijven begaan en/of kwam het tot openbare orde problemen. De vraag is hoe daarbij effectief op te treden. Denk aan tractoren die de snelweg oprijden, demonstranten die een snelweg blokkeren etc. Dit betekent een gezamenlijke zoektocht naar effectieve inzet van bevoegdheden, mensen en middelen, waarover we ook de komende jaren met elkaar in gesprek blijven.

De Dienst Regionale informatie Organisatie (DRIO) leverde signaalrapporten op en diverse rapportages over onderwerpen²⁷ zoals de oorlog in de Gazastrook, sinterklaasintochten, demonstraties, etc. De politie werkt landelijk aan een 'toolbox' met 'best practices' en integrale interventiestrategieën die

²⁰ <https://www.om.nl/onderwerpen/jaarwisseling--vuurwerk/vuurwerkbarometer/2023>, geraadpleegd op 14 februari 2024

²¹ <https://nos.nl/artikel/2503199-minder-illegaal-vuurwerk-gevonden-dan-in-eerdere-jaren>, geraadpleegd op 14 februari 2024

²² <https://www.rtvdrenthe.nl/nieuws/16153873/700-kilo-illegaal-vuurwerk-in-hoogeveen-in-beslag-genomen>, geraadpleegd op 14 februari 2024

²³ <https://www.rtvdrenthe.nl/nieuws/16159729/300-kilo-vuurwerk-in-beslag-genomen-in-stadskanaal>, 14 februari 2024

²⁴ <https://www.om.nl/actueel/nieuws/2024/01/23/drugslabs-nieuw-beerta-hellum-bovensmilde-illegaal-vuurwerk>, geraadpleegd op 14 februari 2024

²⁵ Vastgesteld in de RBPO-vergadering van 26 november 2021

²⁶ Handboek Demonstreren 'Bijkans Heilig', gemeente Amsterdam, 2018

²⁷ Veiligheidsagenda 2023-2026, p. 17

handelingsperspectief bieden op verschillende gebieden in relatie tot maatschappelijk ongenoegen. De gezagen, het ministerie van Justitie en Veiligheid en de politie werken aan een informatiestrategie voor het omgaan met maatschappelijke onrust²⁸.

Diverse onderdelen van de politie verzamelen en verwerken informatie met als doel het voorkomen van ernstige schendingen van de openbare orde. De informatie kan worden vergaard door de wijk-agent tot en met (in het uiterste geval) het Team Openbare Orde Inlichtingen (TOOI). Met deze informatie kan de politie het bevoegd gezag adviseren over het al dan niet verbieden van een demonstratie of over de inzet van de politie op een bepaalde tijd of plaats.

De werkzaamheden van het TOOI vallen onder het gezag van de burgemeesters. Een bestuurlijke commissie TOOI Noord-Nederland onderzoekt momenteel hoe het gezag zich ervan kan overtuigen dat het TOOI opereert binnen de wettelijke kaders en de (landelijk) vastgestelde beleidskaders²⁹.

²⁸ Veiligheidsagenda 2023-2026, p. 17

²⁹ Besluit LOVP op 25 september 2023, <https://www.regioburgemeesters.nl/lovp/landelijk-overleg-veiligheid-en-politie/terugkoppeling-overleg/>, geraadpleegd op 14 februari 2024

2. Ondermijnende criminaliteit

Georganiseerde criminaliteit heeft als negatief effect ondermijning, reden dus dat het OM en de politie deze criminaliteitsvorm aanpakken. Georganiseerde criminaliteit vraagt om een georganiseerde overheid. Ondermijning is daarom in het Regionaal Beleidsplan als samenwerkingsthema benoemd. Samen met gemeenten, het OM en de politie dringen we deze criminaliteit in het Noorden terug. Bij ondermijning denken we aan zaken als drugshandel, vastgoedfraude, witwassen, de aanwezigheid van Outlaw Motor Gangs (OMG's), zorgcriminaliteit en mensenhandel. Het RIEC Noord-Nederland is in veel gevallen een onmisbare schakel bij het in kaart brengen en aanpakken van deze zaken, het opwerpen van barrières en het bieden van ondersteuning bij het realiseren van de regionale ambities in de aanpak van ondermijning.

2.1 Investering in versterking vanuit de partners

In de aanpak van ondermijning is de ketting zo sterk als de zwakste schakel. Hoe sterk was die ketting in 2023? In deze paragraaf blikken we daarop terug. In algemene zin stellen we vast dat bestuurlijk Noord-Nederland in 2023 op een tweesprong is komen te staan. Enerzijds is er volop bestuurlijke en politieke prioriteit op dit onderwerp en wordt er gewerkt aan maatschappelijke bewustwording en bestuurlijke weerbaarheid. Anderzijds ervaren alle veiligheidspartners dat de inzet stuit op de beschikbaarheid van (ambtelijke) capaciteit. In dat licht bezien, doen we hieronder verslag van de activiteiten.

2.1.1 Ondermijningsbeelden en onderzoeksrapporten

De gemeenten in Noord-Nederland hebben in 2023 volop bestuurlijke verantwoordelijkheid genomen in de aanpak van ondermijning. De ondermijningsbeelden die een aantal jaren geleden in de gemeenten zijn opgesteld, zijn in 2023 in de provincies Groningen en Fryslân opgevolgd met nieuw onderzoek dat is uitgevoerd door Tops en Van der Torre^{30 31 32}. De onderzoekers hebben de belangrijkste gelegenheidsstructuren en fenomenen in kaart gebracht en onderzocht hoe organisatorisch en inhoudelijk gestalte wordt gegeven aan de aanpak van ondermijning. Deze onderzoeken hebben geleid tot enkele aanbevelingen en concrete (integrale) acties.

In Fryslân loopt dit onderzoek door in 2024. Gemeenten werken ondertussen aan de uitvoering van de aanbevelingen daaruit. Een aantal gemeenten werkt met concrete uitvoeringsagenda's. Belangrijk is in dat verband de totstandkoming van de Friese norm en de Groninger en Drentse aanpak. Daarin worden gezamenlijke ambities vastgelegd met als doel eenduidig te handelen in de aanpak van ondermijnende criminaliteit.

2.1.2 Informatiepositie

We werkten in 2023 verder aan het versterken van de informatiepositie. Er kwamen steeds meer lokale casustafels om casussen probleemgericht aan te pakken en diverse gemeenten hebben zich aangesloten bij Meld Misdaad Anoniem. Verder heeft een aantal gemeenten hun Algemene Plaatselijke Verordening (APV) 'ondermijningsproof' gemaakt. Gemeenten hebben vorig jaar samen met de politie ook ingezet op het gebruik (en de verbetering van de kwaliteit van) bestuurlijke rapportages. Gemeenten en andere partners werkten in 2023 aan formatie, kennis, opleiding en bewustwording. Dit deden zij onder meer onder de RIEC Noord-Nederland vlag. In dat verband zijn informatieve sessies

³⁰ Groningse praktijken. Een analyse van (de gemeentelijke aanpak van) ondermijning in de gemeente Groningen. Tops, P., & Torre, E.J. van de, 2022

³¹ Ondermijning in het Ommeland, Tops, P., & Torre, E.J. van de, 2023

³² Leeuwarder ondermijning, Tops, P., & Torre, E.J. van de, 2023

en campagnes georganiseerd voor zowel de ambtelijke organisatie, politiek en bestuur, als voor andere doelgroepen in de samenleving zoals ondernemers en agrarische bedrijven, scholen, organisaties en inwoners. Dit alles met als doel de signalen van ondermijning beter en sneller te herkennen en de weerbaarheid bij alle betrokkenen te verhogen.

2.1.3 Bestuurlijke maatregelen

Ook hebben gemeenten concrete bestuurlijke maatregelen genomen. Daarbij kan gedacht worden aan lasten onder dwangsom bij straatdealen, waarschuwingsbrieven bij overtreding van de Opiumwet, versterking van het BIBOB-beleid, drugs- en coffeeshopbeleid en mensenhandelbeleid. Voorts werden bestuurlijke maatregelen getroffen bij niet-vergunde prostitutie en werden drugspannen en/of bedrijven gesloten die een faciliterende rol spelen in het criminele circuit. Verder zijn integrale controles uitgevoerd, bijvoorbeeld bij garageboxen en op bedrijventerreinen, maar ook in het sociaal domein zoals bij vermoeden van uitkeringsfraude.

Maar ook aanverwante acties werden op touw gezet, zoals wapeninleveracties, het instellen van nieuwe veiligheidsrisicogebieden t.b.v. preventief fouilleren, het plaatsen van de ondermijningscontainer (of varianten daarop zoals een ondermijningsbus of ondermijningsboot) waarmee inwoners en gemeenten zelf werden voor voorgelicht over het herkennen van signalen van drugsproductie en -handel. Ook werden ondermijningsdagen georganiseerd voor specifieke doelgroepen.

2.1.4 Samenwerking

Het RIEC Noord-Nederland heeft in 2023 een belangrijke rol vervuld voor de gemeenten in Noord-Nederland. De focusthema's van het RIEC Noord-Nederland zijn (zee)havens³³, buitengebied en jonge aanwas³⁴. De veiligheidspartners investeren veel op deze focusthema's. Zo zijn in RIEC-verband diverse gemeentelijke signalen opgepakt die wijzen op ondermijning in de lokale samenleving, onder andere naar aanleiding van de eerdere ondermijningsbeelden en/of de rapporten van Tops en Van der Torre³⁵ ³⁶ ³⁷. In sommige gevallen heeft dat kunnen leiden tot vruchtbare interventies.

In Midden-Groningen, Veendam en Pekela zijn bijvoorbeeld voor het project 'Samen sterk voor een veilig buitengebied'³⁸ ³⁹ 150 (vooral agrarische) adressen bezocht. Met deze ondernemers werd gesproken over diefstal, risico's van ondermijning, afvaldumpingen, personele uitbuiting en over nut en noodzaak van melden. Met de aanwezigheid van loodsen en schuren is het buitengebied aantrekkelijk voor criminelen. Het bleek dat de sociale controle in het buitengebied over het algemeen groot is en veel agrariërs op de hoogte zijn van de risico's van ondermijning. De meldingsbereidheid kan nog worden verbeterd.

Verder heeft het RIEC Noord-Nederland voor enkele gemeenten weerbaarheidsonderzoeken en branchescans uitgevoerd. Bovendien heeft zij ondersteuning geboden bij de organisatie van bewustwordings- en werksessies voor verschillende doelgroepen en bij het ontwikkelen en implementeren van de Friese norm en Groninger en Drentse Aanpak. Om gemeenten en provincies in de uitvoering te ondersteunen is een bestuurlijk ondersteuningsteam (BOT) opgezet. Afgelopen jaar heeft de kwartiermaker van het BOT geïnventariseerd waar de specifieke behoeften van gemeenten en provincies liggen om

³³ Zie paragraaf 2.2.2

³⁴ Zie paragraaf 2.2.4

³⁵ Groningse praktijken. Een analyse van (de gemeentelijke aanpak van) ondermijning in de gemeente Groningen. Tops, P., & Torre, E.J. van de, 2022

³⁶ Ondermijning in het Ommeland, Tops, P., & Torre, E.J. van de, 2023

³⁷ Leeuwarder ondermijning, Tops, P., & Torre, E.J. van de, 2023

³⁸ <https://pvo-noordnederland.nl/nieuws/veiligbuitengebied/>, geraadpleegd op 6 maart 2024

³⁹ <https://www.veendam.nl/Onderwerpen/Actueel/Nieuws/Archief/2023/Samen sterk voor een veilig buitengebied in Ommelanden Midden>, geraadpleegd op 6 maart 2024

ondersteund te worden bij het beter op orde krijgen van de basis. Begin november is deze inventarisatie opgeleverd en het inrichtingsplan vastgesteld⁴⁰.

2.2 Investeren op onderwerpen

2.2.1 Wadden en havens

Wadden en havens is één van de focusthema's van het RIEC Noord-Nederland. In 2023 heeft het RIEC Noord-Nederland met de gemeenten havenscans uitgevoerd onder de zee- en jachthavens in Noord-Nederland. Daarmee hebben de gemeenten meer inzicht gekregen in gelegenheden van ondermijnende criminaliteit en treffen zij maatregelen om dit tegen te gaan⁴¹. Het RIEC Noord-Nederland ondersteunt bij het opstellen van een plan van aanpak.

Zowel de Groningse als de Friese gemeenten met zeehavens hebben een projectleider zeehavens aangesteld. De politie houdt op verschillende niveaus contact met deze ambtenaren t.b.v. een optimale informatiepositie en het signaleren van trends en ontwikkelingen. In de basisteams met zeehavens in hun werkgebied zijn specifieke medewerkers aangewezen die verbinding houden met organisaties uit de veiligheidsketen en ook bedrijven in de havengebieden. Zij zorgen voor een actueel en realistisch beeld over de veiligheidsrisico's en interveniëren daar waar nodig met (controle)acties. Ook de DRIO zoekt actief naar signalen over drugscriminaliteit in de noordelijke zeehavens en informeert de betrokken teams hierover. Aan elk signaal dat binnenkomt, wordt opvolging gegeven.

2.2.2 Samenspannen tegen ondermijning

Van 2019 tot eind 2023 heeft het Programma 'Samenspannen tegen ondermijning' van Politie en OM Noord-Nederland een belangrijke bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van de rol van het basisteam in de aanpak van ondermijning. Deze bijdrage verliep via drie sporen: 1. Begeleiden en monitoren van ondermijningscasuïstiek, 2. Uitwerken van de rol van het basisteam en 3. Ontwikkelen van een werkwijze voor Rijkverantwoord. Het programma leverde waardevolle opbrengsten op in operationele zin, op het gebied van organisatieontwikkeling van diverse basisteams, en ook in de samenwerking met partners in en buiten RIEC Noord-Nederland-verband. Het heeft een 'Handleiding probleemgericht werken aan complexe ondermijningsvraagstukken in het BT' opgeleverd voor de hele eenheid. Ook zijn een aantal hardnekkige knelpunten vastgesteld.

Het programma leverde waardevolle opbrengsten op in operationele zin, op het gebied van organisatieontwikkeling van diverse basisteams, en ook in de samenwerking met partners in en buiten RIEC Noord-Nederland-verband. Het heeft een 'Handleiding probleemgericht werken aan complexe ondermijningsvraagstukken in het BT' opgeleverd voor de hele eenheid. Ook zijn een aantal hardnekkige knelpunten vastgesteld.

2.2.3 Strafrechtelijke onderzoeken

De Dienst Regionale Recherche (DRR) van de eenheid Noord-Nederland heeft in 2023 ruim twintig strafrechtelijke onderzoeken uitgevoerd, waaronder naar synthetische drugs labs⁴². Verder betroffen het veelal grootschalige onderzoeken naar 'high impact crimes' en andere vormen van ondermijnende criminaliteit. Samen met de districtsrecherches is een proef gestart om, als de veiligheidsrisico's dit toelaten, volgens een vaste methodiek te investeren op drugs labs met als doel het optimaliseren van het veiligheidsbeeld. In het bijzonder is aandacht besteed aan de thema's cocaïne, excessief geweld (vuurwapens) en aan vastgoed gerelateerde criminaliteit zoals hypotheekfraude (o.a. door valse loondienstverbanden en verdachte branchevreemde hypotheekverstrekkers).

⁴⁰ Voor een uitgebreid overzicht van de activiteiten wordt verwezen naar het jaarverslag van het RIEC te vinden op www.riecnoord.nl

⁴¹ <https://nos.nl/nieuwsuur/artikel/2487979-vrees-toename-drugsmokkel-via-noordelijke-havens-wie-zoekt-zal-vinden>, geraadpleegd op 24 februari 2024

⁴² Veiligheidsagenda 2023-2026, p. 7

Daarnaast is extra geïnvesteerd in ‘probleemgericht werken’ waarbij de methodiek van ‘crimescripting’ wordt toegepast om criminele processen en verdienmodellen te verstoren.

Een concreet voorbeeld van een resultaat dat met crimescripting is behaald is de sluiting van een makelaarskantoor⁴³. Hierbij heeft de burgemeester een nieuw anti-ondermijningsartikel uit de APV toegepast. Hierover zijn de media geïnformeerd met het oog op bewustwording van het brede publiek. Dit heeft ook banken en verzekeraars alert gemaakt. Zij nemen de samenwerking met dit kantoor onder de loep of hebben deze gestaakt.

2.2.4 Afpakken

Met behulp van de methode ‘financiële vingerafdruk’ wordt via de aanpak van witwassen een vuist gemaakt tegen drugs- en andere ondermijnende criminaliteit⁴⁴. Dit is het volgen van verdachte geldstromen om zo bij bijvoorbeeld bewijsstukken te komen. De succesratio is nagenoeg 100% wat betekent dat bijna elke interventie leidde tot een veroordeling en het afpakken van crimineel vermogen⁴⁵. De doelstellingen zijn daarmee ruimschoots gehaald⁴⁶. Daarnaast levert dit zgn. ‘restinformatie’ op, die weer kan leiden tot nieuwe opsporingsonderzoeken.

2.2.5 Milieucriminaliteit

Milieucriminaliteit vormt een steeds grotere bedreiging voor klimaat en milieu. Illegale dumpingen, vervuiling en illegale handel in beschermde diersoorten zijn hierbij slechts enkele voorbeelden. Bij de bestrijding van deze criminaliteit spelen de omgevingsdiensten, de basisteams en het Team Milieu van de dienst regionale recherche een belangrijke rol. Het Team Milieu wordt aangestuurd door de Strategische Milieukamer onder voorzitterschap van het Functioneel Parket⁴⁷.

De ketenpartners hebben in 2023 mooie successen behaald: er zijn verdachten aangehouden voor handel en bezit van illegale diersoorten en stroperij, er zijn diverse vuurwerkopslagen ontmanteld en Telegramgroepen waarin professioneel vuurwerk werd verhandeld zijn overgenomen en stilgelegd.

Naast de opsporing van drugslaboratoria richt de politie zich op dumpingen van afvalstoffen die vrijkomen bij de productie van synthetische drugs. Bij deze productie worden gevaarlijke stoffen gebruikt en ontstaan eveneens gevaarlijke afvalstoffen. Deze stoffen worden op (vaak)verlaten plaatsen achtergelaten en kunnen tot ernstige verontreinigingen van bodem, water en lucht leiden. In het afgelopen jaar is er veel geïnvesteerd en zijn meerdere successen behaald. Zo zijn verdachten opgespoord, aangehouden en vervolgd⁴⁸ ⁴⁹. De opsporing van deze vorm van milieucriminaliteit blijft de komende jaren een prioriteit.

Een van de sleutels tot succes van bestrijding van milieucriminaliteit is samenwerking tussen de verschillende ketenpartners. Hierdoor kunnen zij effectief reageren op signalen van milieuovertredingen en de daders ter verantwoording roepen.

De landelijke handhavingstrategie (LHS) die een kader biedt voor coördinatie van en keuze voor bestuurlijke dan wel strafrechtelijke aanpak van milieucriminaliteit, speelt hierbij een belangrijke rol. Informatiedeling tussen de ketenpartners is en blijft hierbij van cruciaal belang.

⁴³ <https://lc.nl/friesland/leeuwarden/Buma-sluit-makelaarskantoor-wegens-henneplink-28774153.html>, geraadpleegd op 22 februari 2024

⁴⁴ Veiligheidsagenda 2023-2026, p. 8

⁴⁵ Veiligheidsagenda 2023-2026, p. 9

⁴⁶ Zie bijlage 3

⁴⁷ Veiligheidsagenda 2023-2026, p. 4-5

⁴⁸ <https://www.om.nl/actueel/nieuws/2023/10/26/drugshandel-vuurwerk-witwassen-noord-nederland>, geraadpleegd op 24 februari 2024

⁴⁹ <https://www.rtvdrenthe.nl/nieuws/15949702/tien-arrestaties-in-groot-onderzoek-naar-drugslabs-en-vuurwerk-in-noord-nederland>, geraadpleegd op 24 februari 2024

2.2.6 Jeugdcriminaliteit en ondermijning

De eerdergenoemde onderzoeken van Tops en Van der Torre^{50 51 52} laten zien dat jongeren in onze eenheid kwetsbaar zijn voor ondermijning. Het in sommige delen van het Noorden lagere opleidingsniveau in combinatie met armoede maken hen kwetsbaar voor verkeerde invloeden. Zij worden benaderd om als geldezel op te treden, als koerier etc. De gemeenten en de politie onderkennen de risico's en investeren fors op preventie. In de gemeenten Groningen en Leeuwarden zijn in het kader van het landelijke programma 'Preventie met Gezag'⁵³ plannen van aanpak en interventies ontwikkeld om te voorkomen dat jongeren in aanraking komen met criminaliteit of er verder in afglijden^{54 55}.

2.2.7 Coördinatie in interventies

Twee veranderingen in de werkwijze binnen de opsporing en intelligence hebben tot een belangrijke vergroting van de slagkracht geleid. In de eerste plaats heeft de eenheid Noord-Nederland een bureau inzet coördinatie Specialistische opsporing opgericht. Deze groep medewerkers uit de DRIO en DRR stelt effectieve interventies voor op het gebied van ondermijning, zeden en grootschalige opsporingsonderzoeken in multidisciplinair perspectief, waardoor interventies steeds beter op elkaar worden afgestemd. Dit heeft zich bij concrete casuïstiek bewezen als een belangrijke stap om snel en efficiënt expertise in te zetten bij complexe veiligheidsvraagstukken.

Daarnaast is handel, bezit en gebruik van illegale wapens een focusthema binnen de probleemgerichte fenomeenaanpak⁵⁶. Deze combinatie vergroot de snelheid van interventies en het maatschappelijk effect. In meerdere gebieden is deze aanpak gericht ingezet om bijvoorbeeld de aanpak van straathandel slimmer en sneller aan te pakken, vuurwapens van straat te halen en die opsporingsonderzoeken te starten die maatschappelijk het meest relevant zijn⁵⁷.

In de tweede plaats bouwt de DRIO van de eenheid Noord-Nederland per veiligheidsthema uit de Nationale Intelligence Agenda een stevige en gecoördineerde informatiepositie op. Daarmee maakt zij operationele, tactische en strategische intelligenceproducten, die de weging/sturing en de operatie in de aanpak van ondermijning ondersteunen en richten.

Slagkracht

De slagkracht vergroten door integraal samen te werken, is geen vanzelfsprekendheid. Ten opzichte van voorgaande jaren zagen we in 2023 het aantal aangebrachte zaken bij het RIEC Noord-Nederland afnemen. De oorzaak hiervan is nog onbekend en wordt onderzocht. De verwachting is dat de eerdergenoemde fenomeengerichte aanpak hierin verandering brengt.

Lokaal worden goede resultaten geboekt door samenwerking met partners, al dan niet in RIEC Noord-Nederland-verband. Dit heeft geleid tot effectieve (bestuurlijke) handhaving en successen in de opsporing, gebaseerd op bestuurlijke rapportages die de politie aanlevert, waardoor o.a. het Damocles beleid succesvol kan worden toegepast.

De politie heeft een fulltime liaison aangesteld met als taak het versterken van de samenwerking tussen politie en RIEC Noord-Nederland-partners. Daarnaast zijn twee bij het RIEC-bureau gedetacheerde medewerkers van de politie, weer bij de politie tewerkgesteld.

⁵⁰ Groningse praktijken. Een analyse van (de gemeentelijke aanpak van) ondermijning in de gemeente Groningen. Tops, P., & Torre, E.J. van de, 2022

⁵¹ Ondermijning in het Ommeland, Tops, P., & Torre, E.J. van de, 2023

⁵² Leeuwarder ondermijning, Tops, P., & Torre, E.J. van de, 2023

⁵³ Veiligheidsagenda 2023-2026, p. 7

⁵⁴ <https://gemeenteraad.groningen.nl/Documenten/Bijlage/Bijlage-Plan-van-aanpak-Preventie-met-Gezag.pdf>, geraadpleegd 1 maart 2024

⁵⁵ <https://www.leeuwardenoost.nl/preventie-met-gezag>, geraadpleegd 1 maart 2024

⁵⁶ Veiligheidsagenda 2023-2026, p. 7

⁵⁷ Veiligheidsagenda 2023-2026, p. 8

3. Effectieve verbinding veiligheid en zorg

Het thema effectieve verbinding veiligheid en zorg kent twee lijnen. Enerzijds ziet het inhoudelijk op onderwerpen zoals personen met verward gedrag, mensenhandel (ketenregie en zorgcoördinatie), voorkomen van terugval van ex-gedetineerden, radicalisering en de Wet verplichte ggz. Anderzijds op het dichterbij elkaar brengen van de ‘werelden’ van veiligheid en zorg; bij veel problematiek is zowel sprake van een component veiligheid als een component zorg. Samenwerking tussen de veiligheidspartners en andere publieke en private organisaties is hierin een steeds belangrijker rol gaan spelen, ook in 2023.

3.1 Inspanningen op de thema's

3.1.1 Personen met onbegrepen gedrag

In 2023 zijn er meerdere heftige incidenten (moord/doodslag) geweest die gepleegd zijn door een persoon in verwarde toestand. Bovendien zijn er signalen dat casussen complexer worden, terwijl de daarbij horende zorg ingewikkeld of niet altijd toereikend is. Het is belangrijk dat er aandacht is voor personen die potentieel een gevaar vormen, voor zichzelf maar zeker voor anderen. Daarom zijn meldpunten ingericht waar burgers meldingen over deze personen kunnen doen: een landelijk meldpunt (Meldpunt Zorgwekkend gedrag) en regionale (provinciale/gemeentelijke) meldpunten.

In mei werd het proces operationeel waarbij politie geautomatiseerd meldingen kan doorzetten aan deze meldpunten met als doel dat zorg en/of hulp vroegtijdig kan worden verleend. Deze meldingen komen voort uit de zogenaamde E33-registraties (overlast door verward/overspannen persoon), en vanuit andere categorieën incidenten zoals winkeldiefstal, verkeersovertredingen en burenoverlast. Een constatering is dat de politie – ondanks alle maatregelen en toename in de samenwerking binnen de basisteams – nog steeds een hoog aantal meldingen over personen met onbegrepen gedrag registreert en hieraan zeer veel tijd besteedt⁵⁸.

Wat hebben we bereikt

Ondanks de vele mooie stappen die in de loop van de jaren zijn gezet, vraagt het omgaan met personen met onbegrepen gedrag nog steeds aandacht, zowel bij de acute zorg als de niet-acute zorg. Doel is om deze personen de juiste zorg te bieden en het aantal meldingen bij de politie te verminderen. Nog meer gemeenten hebben een regisseur Zorg en Veiligheid aangesteld om de verbinding in de keten tussen zorg en veiligheid en de samenwerking te versterken. Daarnaast zijn verdere afspraken gemaakt, zodat ook de niet-acute zorg voor deze personen wordt verbeterd.

Net als in de voorbije jaren hebben de betrokken veiligheidspartners in 2023 flink geïnvesteerd in de samenwerkingsverbanden met zorginstanties en woningcorporaties, bijvoorbeeld in het toepassen van een (integrale) persoonsgerichte aanpak. Daarbij staat de vraag centraal: “Hoe kunnen we vroegtijdig ingrijpen als gedrag leidt tot overlast of strafbare handelingen”. Onder regie van de gemeente bezien partners zo breed mogelijk de problematische gedragingen, zoals wonen, werken, inkomen, coaching, begrenzen etc.

Afgelopen jaar is in de samenwerking een begin gemaakt met “samen op in acuut⁵⁹”. Hieruit zijn meerdere initiatieven ontstaan in de samenwerking. Een aantal ontwikkelde projecten op dit thema ontving ZonMW-subsidies.

⁵⁸ <https://www.telegraaf.nl/nieuws/246942943/politie-heeft-handen-vol-aan-verwarde-personen-bijstaan-zinvoller-dan-bestrafing>, geraadpleegd op 26 februari 2024.

⁵⁹ https://vng.nl/sites/default/files/2021-02/bundel_samen_op_in_acuut.pdf, geraadpleegd op 22 februari 2024

Constateringen

We zien meerdere ontwikkelingen waar bepaalde groepen lastig mee om kunnen gaan. Ten eerste zien we de samenleving steeds complexer worden, waarbij de overheid een beroep doet op de eigen redzaamheid van burgers, die onder bepaalde groepen in toenemende mate onvoldoende aanwezig is. De politie en zorgorganisaties ontvangen van deze groepen vaker meldingen en een toename van de ernst ervan.

Ten tweede blijft de zorg over de schaarste in de capaciteit bij zowel de zorgorganisaties als de politie, waarvan de effecten vaak met elkaar samenhangen. Dat maakt dat duidelijke – soms moeilijke – keuzes nodig zijn. Voorbeelden zijn wijkteams die in veel gemeenten als eerstelijnszorg fungeren, maar moeite hebben met de meer complexere gevallen. Of de bezuinigingen in de geestelijke gezondheidszorg en de lange wachtlijsten bij (jeugd)zorg die leiden tot meer mensen met onbegrepen gedrag en toename van de problematiek. Deze mensen komen op straat met hun problematiek en doen een beroep op politie, die daar bovendien niet voor is opgeleid.

Ten derde zien we dat het steeds moeilijker wordt om woonruimte te vinden voor mensen die niet binnen de reguliere setting passen en daarom uitwijken naar vakantieparken of andere woonvormen. In andere gevallen blijven deze personen noodgedwongen langer thuis wonen.

Samenwerking

De samenwerking is op alle niveaus geïntensiveerd, maar goed opgelost is het vraagstuk nog allerm minst. Er is nog steeds een roep om specialisten eerder te betrekken, zodat complexe problematiek (eerder) een passende oplossing krijgt. De toegekende ZonMW-subsidies helpen naar verwachting hierbij. Om meer zicht en grip te krijgen op en zo mogelijk aan de voorkant van de problematiek te komen zou meer regie en coördinatie op dit onderwerp helpend kunnen zijn. Gedacht kan worden aan een werkgroep zorg en veiligheid voor personen met onbegrepen gedrag vanuit het RBPO waarbij naast de veiligheidspartners ook zorgpartners (GGD, GGZ e.d.) aansluiten.

3.1.2 Ex-gedetineerden

Met het project Koers en Kansen werken gemeenten, penitentiaire inrichtingen en zorg- en veiligheidshuizen aan een veilige terugkeer van ex-gedetineerden in de samenleving. Het project krijgt financiële ondersteuning van het Ministerie van J&V en beoogt de afname van recidive en het beperken van detentieschade van ex-gedetineerden. Het project liep van 2018 tot 2023 en daarna werd een evaluatieonderzoek⁶⁰ uitgevoerd.

Er zijn in Groningen en Leeuwarden ook zogenaamde Re-integratie Officieren aangesteld (vanuit Preventie met Gezag) om te zorgen voor een goede terugkeer van met name 18- tot en met 27-jarigen na detentie in de samenleving om zo hun leven meer op de rit te krijgen en de kans op recidive te verlagen. De politie maakt bij terugkeer van ex-gedetineerden een risico-inschatting en adviseert over verlof en terugkeer, in samenwerking met de Zorg- en Veiligheidshuizen. Ondanks het Landelijke Akkoord komt het nog voor dat gemeenten en/of de politie worden verrast met de onverwachte (vroeg) terugkeer van ex-gedetineerden in hun woonplaats.

3.1.3 Extremisme, radicalisering en terrorisme

Fenomeenanalyse extremisme Noord-Nederland

In de Fenomeenanalyse van de Rijksuniversiteit Groningen is in 2022 aangetoond dat in Noord-Nederland risico's bestaan voor radicalisering en extremisme. Zo verspreidt het soevereine gedachtegoed⁶¹

⁶⁰ https://www.zelfmelders.nl/rapport_gepubliceerd/#:~:text=Het%20project%20Koers%20en%20Kansen,en%20liefst%20voorkomen%20van%20detentieschade,geraadpleegd op 1 maart 2024

⁶¹ Zie ook paragraaf 1.1.2

en anti-institutioneel extremisme zich in het Noorden, waarbij gemeenten en andere instanties in toenemende mate te maken krijgen met mensen die zich afkeren van de maatschappij. Ook de meer traditionelere vormen van extremisme zoals rechts-extremisme en jihadisme komen nog altijd voor. Omdat radicaliserende personen zich meer en meer online uiten en verenigen, zijn zij lastiger te identificeren en te bereiken. Dit vraagt om een gedegen aanpak waarin professionals en inwoners bewust worden gemaakt van de risico's van desinformatie en het inzetten van preventieprojecten waarmee inwoners weerbaar kunnen worden gemaakt die mogelijk vatbaar zijn voor extremistisch gedachtegoed. Aan ons als overheid bovendien de taak om zowel ondersteunend als normerend op te treden.

Werkgroep radicalisering Noord-Nederland

Binnen de regionale werkgroep Radicalisering werken de gemeenten, het OM en de politie proactief samen met regionale en landelijke partijen, zoals Reclassering Noord-Nederland, Raad voor de Kinderbescherming, Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid, Landelijk Steunpunt en het Rijksopleidingsinstituut tegengaan Radicalisering. Afgelopen jaren heeft de werkgroep ingezet op het trainen van een breed netwerk van eerstelijns professionals op het herkennen van signalen van radicalisering.

Gemeentelijk expert radicalisering Noord-Nederland

In 2023 is de regionale werkgroep gestart met een gedegen aanpak van radicalisering en extremisme. Daarvoor is in 2023 een regionale gemeentelijk expert radicalisering aangesteld, gefinancierd met een subsidie van het Ministerie van Justitie en Veiligheid (de Versterkingsgelden, die wederom aan het Noorden zijn toegekend voor de jaren 2023 en 2024)⁶² ⁶³. Deze functionaris heeft een rol in het aanjagen en opzetten van de lokale aanpak radicalisering en extremisme en heeft zich al bewezen. Alle gemeenten beschikken nu over een eigen casustafel, waarin de gemeente, het OM, de politie en zorgprofessionals voor radicaliserende personen, gezinnen of groepen een passende (persoonsgerichte) aanpak bepalen.

Daarnaast zijn beschikbare trainingen nu breder bekend, waardoor meer professionals hieraan deelnemen. In het afgelopen jaar zijn er via deze trainingen 450 professionals getraind, zijn er zeker 30 voorlichtingen gegeven aan ketenpartners en zijn de structuren op orde gebracht voor de persoonsgerichte aanpak op radicalisering.

Congres radicalisering en extremisme Noord-Nederland

Daarnaast heeft de regionale werkgroep – na een succesvolle eerste conferentie in 2022 in Leeuwarden – in november 2023 in Assen een tweede ambtelijke conferentie georganiseerd gericht op bewustwording en expertise enerzijds en trends en ontwikkeling anderzijds. Hier waren ruim 100 aandachtfunctionarissen radicalisering aanwezig.

Beleid aanpak radicalisering Noord-Nederland

Ook heeft de regionale werkgroep met een aantal kernpartners een regionale beleidsnotitie geschreven die iedere gemeente kan gebruiken bij de implementatie van beleid ⁶⁴ ⁶⁵. Hiermee kunnen gemeenten zich ook voorbereiden op het in werking treden van de Wet gegevensverwerking persoonsgerichte aanpak radicalisering en terroristische activiteiten⁶⁶. Doel van deze wet is het verstevigen van de

⁶² Beoordeling en toekenning Versterkingsgelden lokale aanpak 2023 en 2024, NCTV, 7 december 2022

⁶³ Toekenning versterkingsgelden 2023 - 2024 | Gemeente Groningen, NCTV, 7 december 2022

⁶⁴ Beleid radicalisering en extremisme Noord-Nederland 2023, vastgesteld in RBPO-vergadering van 21 december 2023

⁶⁵ Het radicaliseringsoverleg (pga), vastgesteld in RBPO-vergadering van 21 december 2023

⁶⁶ <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/wetsvoorstellen/detail?qry=wetsvoorstel%3A36225&cfg=wetsvoorsteldetails>, geraadpleegd op 22 februari 2024.

wettelijke basis onder de inspanningen van het lokaal bestuur ter voorkoming en bestrijding van radicalisering en terroristische activiteiten. Het gaat hierbij vooral om een wettelijke taak en wettelijke mogelijkheid voor de burgemeester, namelijk het organiseren van casusoverleggen waarin de aanpak van radicaliserende of geradicaliseerde personen kan worden besproken.

3.1.4 Mensenhandel

De aanpak mensenhandel in Noord-Nederland

Het thema mensenhandel heeft in 2023 een nieuwe impuls gekregen. De aanpak mensenhandel vraagt namelijk om een slagvaardige en domeinoverstijgende samenwerking op het gebied van veiligheid en zorg, zowel in de uitvoering, als op tactisch en strategisch niveau. Bij de bestuurlijke bespreking van Mensenhandel⁶⁷ bleek dat dit onderwerp ook bestuurlijke betrokkenheid vraagt. Daartoe is een bestuurlijk portefeuillehouder aangewezen en een voorstel voor governance Noord-Nederland vastgesteld⁶⁸. Ook is het thema voor het eerst expliciet opgenomen in het nieuwe Regionaal Beleidsplan Veiligheid Noord-Nederland 2024-2028.

Een van de voorstellen in de governance was om een bestuurlijke tafel mensenhandel Noord-Nederland in te richten, waar – naast bestuurders van RIEC Noord-Nederland, Arbeidsinspectie, politie en OM – ook per provincie een burgemeester en een wethouder deelnemen. Deze is in 2023 (grotendeels) ingericht. Een ambtelijke expertgroep van samenwerkende partijen onder aansturing van de ketenregisseurs (Groningen, Fryslân en Drenthe) ondersteunt deze bestuurders.

De basis op orde

In alle drie de provincies wordt gewerkt aan het op orde brengen van de basisaanpak. Zo heeft elke provincie ketenregie en zorgcoördinatie. Alle gemeenten hebben of krijgen opgeleide aandachtfunctionarissen, die enerzijds in hun organisatie mensenhandel agenderen en anderzijds als aanspreekpunt bij signalen mensenhandel fungeren voor mensen uit de eigen organisatie, voor de zorg coördinatie en ketenregie. Naast gemeenten worden ook aandachtfunctionarissen opgeleid, in de organisaties als de jeugdzorg, de gezondheidszorg en het jongerenwerk. Hiermee werken de gemeenten en organisaties aan bewustwording en actief signaleren. Het grootste gedeelte van de gemeenten heeft ondertussen ook mensenhandelbeleid vastgesteld en voert dit uit.

Informatiepositie

Bij vermoedens of signalen van mensenhandel werkt de politie altijd integraal en informatiegestuurd. Een goed informatiebeeld is een belangrijke focus van het afgelopen jaar geweest en wordt nog steeds doorontwikkeld⁶⁹. Zo zijn naast al langer lopende processen – zoals Domeinoverstijgend Informatiegestuurd werken – op landelijk en lokaal niveau de informatiestromen gestructureerd en samen gebracht.

Om de informatiepositie te verbeteren is ook ingezet op het vergroten van de bewustwording. EAVIM heeft meerdere keren voorlichting gegeven aan verschillende doelgroepen en heeft gastcolleges in het (hoger) onderwijs gegeven waarbij scholieren en studenten voorgelicht werden in mensenhandel en de aanpak hiervan.

Er is een goede samenwerking en informatiedeling (op basis van de Zorg- en veiligheidsconvenanten) binnen het zogenaamde Drieluik van Noord-Nederland. In dit operationeel overleg bespreken de gemeente (ketenregie), zorg coördinatie en Team Migratiecriminaliteit en Mensenhandel van AVIM twee-

⁶⁷ In de RBPO-vergadering van 23 maart 2023

⁶⁸ Governance aanpak Mensenhandel in Noord-Nederland, vastgesteld in de RBPO-vergadering van 21 december 2023

⁶⁹ Veiligheidsagenda 2023-2026, p. 10

wekelijks de signalen van uitbuiting en stemmen af welke interventie op dat moment nodig is. Een strafrechtelijke aanpak kan een oplossing bieden, maar even zo vaak geniet een hulpverleningstraject de voorkeur, zodat het slachtoffer uit de situatie wordt gehaald en de juiste zorg krijgt. Om de verbinding tussen zorgverleners en de politie te versterken, hebben deze organisaties in 2023 werkbezoeken aan elkaar gebracht, waarbij zij kennis konden nemen van elkaars werkwijzen, zodat zij meer begrip hebben gekregen voor elkaars (on)mogelijkheden.

Zoals opgenomen in het actieplan programma Samen tegen mensenhandel⁷⁰ blijft het delen van informatie blijft nog wel een punt voor verdere ontwikkeling. In de drie provincies hebben de veiligheidspartners een integrale samenwerking en beleid ontwikkeld op mensenhandel⁷¹. Het blijft zaak om gezamenlijke doelstellingen voor ogen te houden en te investeren in samenwerking en informatiedeling. Daarmee wordt de ketenaanpak Mensenhandel in belangrijke mate versterkt.

Maatschappelijk effect

In 2023 kreeg het integrale project Rijk(er) Verantwoorden verder vorm. Dit betreft een beleidssamenwerking tussen gemeenten, zorg, en politie en wordt gefaciliteerd door het RIEC Noord-Nederland. Rijk(er) Verantwoorden gaat ook over het zichtbaar maken van het effect van handelen. Hierbij is meer oog gekomen voor het beoogde effect van de integrale aanpak vanuit samenwerking en is de focus niet alleen gericht geweest op het behalen van de interne doelstellingen van de eigen organisatie. In meerdere gemeenten werden integrale controles uitgevoerd naar illegale tewerkstelling en arbeidsuitbuiting. Daarbij waren de Autoriteit Financiële Markten, brandweer, Belastingdienst, Arbeidsinspectie, Burgerzaken, gemeenten en AVIM van de politie betrokken. Hierbij bleek o.m. dat buitenlandse werknemers niet werden verloned naar de Nederlandse standaarden. Er werden ook ambulante hulpverleners betrokken, zodat zij bij het aantreffen van personen, direct een hulpverleningstraject konden opstarten.

In 2023 heeft AVIM samen met het OM en de gemeenten onder meer ingezet op de aanpak van 'faciliteerders' van uitbuiting. Zo heeft de burgemeester van Leeuwarden met informatie van de politie een aantal woningen gesloten waarin uitbuiting heeft plaatsgevonden.

Online opsporing

In 2023 hebben het OM en de politie de eerste aanzet gedaan tot het vormen van een online-opsporingsstrategie. Een voorbeeld hierbij is de inzet van virtual agents die op minder toegankelijke plaatsen van het internet speuren naar signalen van uitbuiting.

3.2 Veiligheid hulpverleners

Het verbeteren van de veiligheid van hulpverleners in Noord-Nederland heeft de aandacht van de overheden. De eenheid Noord-Nederland neemt deel aan de landelijke afstemmingsvergaderingen. Daarbij voorzien de eenheden elkaar van ideeën en suggesties over hoe hulpverleners veilig(er) kunnen werken. De coördinator van de eenheid is vraagbaak voor de wat grotere partijen, zoals de ambulancezorg en de overkoepelende GGZ-instellingen en beantwoordt vragen uit de basisteams. Is er voor een bepaald onderwerp binnen de eenduidige landelijke afspraken verdere afstemming nodig dan neemt de politie deel aan deze afstemming.

⁷⁰ Actieplan programma Samen tegen mensenhandel, Ministeries van Justitie en Veiligheid, Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Volksgezondheid, Welzijn en Sport en van Buitenlandse Zaken, oktober 2023

⁷¹ Strategische agenda Mensenhandel Noord-Nederland, vastgesteld in de RBPO-vergadering van 21 december 2023

Daarnaast krijgt VPT en GTPA tijdens de Jaarwisseling⁷² aandacht via het opnemen van afspraken daarover in de verschillende draaiboeken⁷³. Middels overzichten en zogenaamde zoekslagen in het bedrijfsprocessen systeem houdt de politie het gebruik van de code VPT met name rond Oud en Nieuw extra in de gaten. Zo nodig worden verbeteringen aangebracht.

Dit jaar is ook extra aandacht geweest voor de veilige zorg. Landelijk is dit opgepakt en onder de aandacht gebracht. Binnen de eenheid Noord-Nederland heeft dat al geleid tot een eerste afstemmingsoverleg met de grotere zorginstellingen zoals ziekenhuizen.

⁷² Zie ook paragraaf 1.1.3

⁷³ Analyse Jaarwisseling 2023-2024 en vooruitblik 2024-2025 aan RBPO, maart 2024

4. Cyberveiligheid

4.1 Cybersafety

De gemeenten, het OM en de politiewerken samen aan een integrale aanpak van online criminaliteit. Hierbij wordt onder meer nauw samengewerkt in het RIEC Noord-Nederland-verband en met andere partijen zoals de drie noordelijke Veiligheidsregio's en het onderwijs.

In algemene zin kan gesteld worden dat cybercrime intussen ondermijnend is geworden. En dat geldt ook voor de grootschalige online criminaliteit (aan- en verkoop- bankhelpdesk- en vriend-in-nood-fraude). Door de grootschaligheid heeft het een grote maatschappelijke impact en enorme maatschappelijke kosten (persoonlijke schade, vergoedingen door banken, beveiliging, opsporing, etc.). Bovendien raken steeds meer jongeren betrokken bij deze criminaliteitsvorm, een zorgelijke ontwikkeling. De opkomst van deep fakes⁷⁴ in beeld en geluid zal het ondermijnende karakter van cybercrime helaas verder versterken. Vanwege dit ondermijnende karakter wordt samengewerkt onder het RIEC-convenant. Het afgelopen jaar is onder andere een fenomeenonderzoek uitgevoerd naar Cybercriminele jeugdnetwerken. De conclusies bieden o.a. gemeenten, politie en OM handvatten om gezamenlijk zicht te krijgen op cybercriminele jeugdnetwerken en mogelijkheden voor de integrale aanpak daarvan. Ook andere rapporten bieden handreikingen⁷⁵.

De regionale aanpak van cybercrime kan niet alleen plaatsvinden via opsporing, vervolging en eventueel bestuursrechtelijke handhaving. Minstens zo belangrijk zijn preventie, verstoring en slachtoffernotificatie. Alle veiligheidspartners erkennen het belang van het bevorderen van cyberveiligheid en -weerbaarheid en hebben in het najaar van 2021 een Strategische (meerjaren)agenda Cyberveiligheid op en vastgesteld⁷⁶, die de Cyberwegaanpak⁷⁷ volgt. Elke veiligheidspartner – maar ook bedrijven en instellingen – heeft hierin een rol en beziet bij elke kwestie steeds opnieuw welke partner nodig is of een bijdrage kan leveren.

4.1.1 Ambtelijke werkgroep cyberveiligheid

Om invulling te geven aan de gezamenlijke cyberveiligheidsambities is een ambtelijke regionale werkgroep cyberveiligheid in het leven geroepen. De werkgroep agendeert het thema bestuurlijk en ambtelijk. Daarnaast zet deze in op realisatiekracht: zij jaagt ontwikkelingen voor een cyberveilig(er) Noord-Nederland aan volgens de sporen van de cyberwegaanpak⁷⁸. Op alle sporen zijn één of meer 'kwartiermakers' actief, intrinsiek gemotiveerde medewerkers van organisaties binnen het netwerk die samenwerken aan een cyberveilige regio.

4.1.2 Aanjager cyberweerbaarheid

In de zomer van 2023 is met behulp van stimuleringsubsidie regio Citydeal 'Lokale weerbaarheid Cybercrime' en cofinanciering van het RIEC Noord-Nederland een aanjager Cyberweerbaarheid ingesteld. De aanjager ondersteunt gemeenten bij het weerbaar maken van inwoners en bedrijven tegen online criminaliteit en bij het aanpakken van online aangejaagde ordeverstoringen, respectievelijk spoor 3 en 4 van de Cyberwegaanpak.

⁷⁴ <https://nos.nl/artikel/2493308-deep-fakes-van-tom-hanks-en-topman-bunq-laten-risico-zien-van-ai-video-s>, geraadpleegd op 22 februari 2024

⁷⁵ Interventies op het gebied van jeugd en cybercrime, Het CCV, 12 december 2023

⁷⁶ Vastgesteld in de RBPO-vergadering van november 2021

⁷⁷ <https://hetccv.nl/themas/cyberveiligheid/cybercrime/beleid/lokale-cyberwegaanpak/>, geraadpleegd op 22 februari 2022

⁷⁸ Zie ook paragraaf 4.1.3

Na een ronde langs alle gemeenten heeft de aanjager zowel beleidsmatig als in de uitvoering geadviseerd en/of ondersteund bij 32 van de 40 Noordelijke gemeenten, zowel aan individuele gemeenten als aan gemeenten binnen het werkgebied van basisteams. Hij stimuleert slimme samenwerkingsverbanden van gemeenten onderling en die met publieke en private partners.

De aanjager organiseert gezamenlijk met de werkgroep ook een maandelijks online netwerkbijeenkomst waar alle medewerkers van gemeenten en de politie die zich met het thema online veiligheid bezighouden, mogen aansluiten. Deze bijeenkomst heeft steeds een ander thema, afhankelijk van de behoeften van de deelnemers en de werkgroep. Zo is in 2023 aandacht besteed aan online aangejaagde ordeverstoringen, het weerbaar maken van bedrijven en aan veilige evenementen.

4.1.3 Cyberwegenkaart

In het afgelopen jaar heeft de werkgroep aan elk van de vier sporen van de Cyberwegenkaart⁷⁹ aandacht besteed. Deze sporen staan echter niet los van elkaar, maar zijn in meer en minder mate met elkaar verweven. Zo strekken problemen zich vaak over meerdere sporen uit en kan kennis uit het ene spoor worden toegepast in andere sporen. Hieronder wordt beschreven welke activiteiten zijn uitgevoerd en wat dit heeft opgeleverd.

Spoor 1: Eigen huis op orde

Het is belangrijk dat bedrijven en overheden de beveiliging van hun informatiehuishouding op orde hebben. Het merendeel van de gemeenten heeft daar het afgelopen jaar aandacht aan besteed, door het treffen van zowel technische als organisatorische maatregelen, zoals het actualiseren van beleid en processen, implementatie van de Baseline Informatie Overheid en het uitvoeren van risicoanalyses en pentests. Meerdere gemeenten vermelden dat zij hebben ingezet op het vergroten van de bewustwording onder medewerkers, colleges en gemeenteraden.

Verder noemen diverse gemeenten dat zij e-learnings en online modules over informatiebeveiliging aanbieden aan medewerkers. Andere voorbeelden zijn phishing simulaties, een cyberescaperoom, fysiek en digitaal, VR-games etc. Een gemeente heeft een Cybersecurity maand georganiseerd, een andere organiseerde lunchbijeenkomsten over onder andere kunstmatige intelligentie, AI/ChatGPT, digitale innovatie, digitale veiligheid en ondernemen.

Als onderdeel van de grotere netwerkbenadering die de ambtelijke werkgroep hanteert, is een regio-breed netwerk van Chief Information Security Officer (CISO) tot stand gebracht. CISO's uit de regio komen tijdens maandelijks bijeenkomsten samen, wisselen kennis uit en identificeren ook gezamenlijke problemen, die, indien nodig via het RBPO, op bestuurlijk strategisch niveau kunnen worden geadresseerd. Dit heeft er onder andere aan bijgedragen dat in de Drentse Aanpak van Ondernijning een ambitie over cyberveiligheid is opgenomen.

De provincie Fryslân heeft uit het project Weerbaar bestuur subsidie ter beschikking gesteld voor het aanstellen van een aanjager op Spoor 1 voor alle gemeenten in Fryslân. Deze gaat gemeenten ondersteunen bij het bedrijfscontinuïteitmanagement en organiseert een hackathon.

Spoor 2: Cybercrisis en incidenten

Cyber-crisismanagement beoogt het crisisvermogen van organisaties te versterken om de organisatie brede en maatschappelijke gevolgen van ICT-incidenten te beperken. Slechts enkele gemeenten geven aan aandacht te hebben besteed aan cybercrisis en incidenten, o.a. door (integrale) cybercrisisoefeningen te houden, een cyberleertraject en/of oefentrajecten te volgen. De Veiligheidsregio's hebben hier in enkele gevallen ook een bijdrage aan geleverd. Hierbij past de kanttekening dat gemeenten vanuit

⁷⁹ https://hetccv.nl/app/uploads/2023/09/Cyberwegenkaart - route 3_JH17.03.2022 .pdf, geraadpleegd op 24 februari 2024

de strategische agenda een aantal jaar hebben om dit te realiseren. Met de bestuurlijke portefeuillehouders is bovendien afgesproken een grote cyberdriehoek te organiseren gericht op een cyberincident met mogelijke ordeverstoringen.

Spoor 3: Cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit

Om de samenleving weerbaar te maken tegen cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit hebben de gemeenten specifieke doelgroepen benaderd, zoals ondernemers, jongeren, ouderen en laaggeletterden. Het afgelopen jaar hebben meerdere gemeenten activiteiten uitgevoerd om de samenleving weerbaarder te maken, gericht op de diverse doelgroepen. Bijvoorbeeld een 'Cyberproject Ouderen' (samen met de politie en de Rabobank) om 65-plussers bewuster te maken van cybercrime en om het taboe op en de schaamte bij slachtofferschap van deze criminaliteit te verminderen. Een aantal gemeenten heeft bewustwordingssessies over bankhelpdeskfraude georganiseerd voor inwoners.

Ook de weerbaarheid van kinderen en jongeren heeft volop aandacht gekregen. Meerdere gemeenten hebben 'Hackshield' ingezet op basisscholen. Eén gemeente heeft deze aangevuld met de politie, het Openbaar Onderwijs en het Forum 'HackShield in de bieb', waarbij basisschoolleerlingen leren over desinformatie. In de provincie Fryslân is een Rebootcamp georganiseerd door Firda, in samenwerking met de Landelijke Eenheid en de werkgroep cyberveiligheid, bedoeld voor jongeren met kennis en vaardigheden op het gebied van hacken/cyber. Zij zijn aan de hand van de resultaten van een challenge uitgenodigd om in contact te komen met bedrijven en instanties in het cyberdomein.

Tenslotte hebben diverse gemeenten – ondersteund vanuit de 'citydeals' – sessies georganiseerd voor ondernemers. Voorbeelden zijn: workshops over cyberveiligheid in de agrarische bedrijfsvoering, een project rond digitale veiligheid in de watersportsector. In Groningen is het congres Bloei Digitaal georganiseerd over slim en veilig digitaliseren, waarbij lokale overheden en ketenpartners uit heel Noord-Nederland vertegenwoordigd waren. Daarnaast is begin 2023 de Citydeal Lokale Cyberweerbaarheid voor het Midden- en Klein Bedrijf (MKB) in Noord-Nederland afgerond, een samenwerking met de drie noordelijke provincies, de gemeenten Leeuwarden, Groningen, Meppel, Platform Veilig Ondernemen (PVO) en het RIEC Noord-Nederland. In de hele eenheid hebben 120 makelaars meegedaan aan het programma, hebben 90 financiële dienstverleners een cyberscan laten uitvoeren, zijn alle gemeenten in Noord-Nederland aangesloten en zijn alle ondernemersverenigingen geïnformeerd.

Spoor 4: Online aangejaagde ordeverstoring

De werkgroep Cyberveiligheid is in samenwerking met NHL Stenden nauw betrokken bij onderzoek naar de problematiek en de ontwikkeling van het Barrièremodel Online aangejaagde fysieke openbare ordeverstoringen. In samenwerking met het CCV is een roadshow 'barrièremodel online aangejaagde fysieke openbare ordeverstoringen' voorbereid, die in januari 2024 zal plaatsvinden.

Spoor 5: Cyberveilige evenementen

Naast de vier voorgaande sporen is in Noord-Nederland het spoor 'cyberveilige evenementen' toegevoegd. In dat kader is een evenement georganiseerd, met experts en belanghebbenden uit de wetenschap en het publieke en private domein. Dat heeft geleid tot het kennisdocument AFGEHACKT.⁸⁰

Verder heeft de werkgroep begin 2023 een infographic over 'de lokale verankering van online criminaliteit' in Noord-Nederland⁸¹ opgeleverd, die gemeenten inzicht geeft in de online criminaliteitsproblematiek en handreikingen biedt voor de aanpak ervan.

⁸⁰ <https://www.scherpinveiligheid.nl/sites/default/files/2023-11/Kennisdocument%20AFGEHACKT%202023.pdf>, geraadpleegd op 22 februari 2024

⁸¹ <https://www.kennisplatformondermijning.nl/kennisbank/bijlage/1154>, geraadpleegd op 22 februari 2024

4.2 Cybercriminaliteit

4.2.1 Informatieproduct online criminaliteit

Onder aanvoering van de ambtelijke werkgroep cyberveiligheid heeft de politie in Noord-Nederland voor driehoeken het 'Informatieproduct online criminaliteit'⁸² ontwikkeld. Het geeft inzicht in de aard, omvang, trends, kenmerken van criminaliteitsvormen, slachtoffers en verdachten. Hiermee kunnen gemeenten (meer) gerichte (communicatie)maatregelen treffen om doelgroepen te bereiken en te informeren. En zo inwoners bewust(er) en weerbaar(der) maken om daarmee herhaald slachtoffer- en daderschap te beperken of te voorkomen⁸³. In andere eenheden is enthousiast gereageerd op dit product en dit wordt dan ook klaar gemaakt om ook door andere eenheden te worden gebruikt.

Het product is zeker geen eindproduct. De regionale werkgroep Cyberveiligheid vult dit politie-product aan met informatie van andere organisaties als gemeenten, RIEC Noord-Nederland, banken en verzekeraars etc., zodat een integraal beeld ontstaat van de problematiek. Dit integrale beeld maakt dan een integrale aanpak mogelijk. Het product wordt in alle driehoeken geagendeerd en besproken.

4.2.2 Inspanningen politie

Nieuwe werkwijzen

De inspanningen van politie op het gebied van cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit hebben geleid tot een forse stijging van het aantal strafrechtelijke interventies⁸⁴. De eenheid voldoet ruimschoots aan de landelijk afgesproken aantallen aan te leveren verdachten⁸⁵. De politie steekt vooral landelijk in op interventies met grotere maatschappelijke impact door o.a. samenwerking en afspraken met banken en webwinkels. De werkwijze is in meerdere basisteams ingebed in het normale proces mede dankzij heldere afspraken tussen de politie en het OM.

In Drenthe heeft de politie een alternatieve aanpak van "geldezels" ontwikkeld, een snel en effectief werkproces. Na het verhoor krijgen de verdachten meteen al een straf opgelegd óf een dagvaarding. Daarna spreekt de verdachte met de reclassering. Het resultaat was dat de politie 28 verdachten hoorde, 30 stopgesprekken voerde en 90 verdachten een waarschuwingsbrief gaf en bezocht⁸⁶. De verdachten kunnen in verband worden gebracht met in totaal 155 slachtoffers en – bij elkaar opgeteld – een schadebedrag van €30.295⁸⁷.

De aanpak en communicatie hierover werken preventief. Deze aanpak past in het programma Centurion, een landelijke en regionale aanpak ter intensivering van een viertal vormen van online veel voorkomende criminaliteit (bankhelpdeskfraude, hulpvraagfraude, aan- en verkoopfraude en phishing). Hierin hebben de drie basisteams in Drenthe intensief samengewerkt met de districtsrecherche en partners als de Reclassering en Schuldhulpverlening. Drenthe had de eerste grote pilot en deze methodiek wordt in 2024 verbeterd ingezet in de gehele eenheid.

Intake en service voor online criminaliteit

Sinds 1 juli 2023 komen aangiften van online fraudedelicten niet meer verspreid door het land bij de politie, maar op de plek waar de tenaamgestelde van de gebruikte rekening vermoedelijk verblijft. Daarnaast is aangifte doen via internet voor al deze delicten mogelijk⁸⁸. Daarmee is er meer focus en

⁸² Informatieproduct Online Criminaliteit, politie, eenheid Noord-Nederland, 2023

⁸³ Veiligheidsagenda 2023-2026, p. 12

⁸⁴ Veiligheidsagenda 2023-2026, p. 13

⁸⁵ Zie bijlage 3.

⁸⁶ Veiligheidsagenda 2023-2026, p. 13

⁸⁷ <https://www.politie.nl/nieuws/2023/november/23/tientallen-geldezels-gehoord-155-aangiftes-van-oplichting-behandeld.html>, geraadpleegd op 22 februari 2024

⁸⁸ Veiligheidsagenda 2023-2026, p. 14

ruimte om de verdachte in het eigen werkgebied aan te pakken en ook zo nodig in te zetten op preventie en hulpverlening. Ook de kansen voor slachtoffers om hun geld terug te krijgen worden hiermee vergroot.

Samenwerking

Er is veel aandacht voor de samenwerking met publieke en private partners, zoals met juweliërs, banken, verzekeraars, onderwijsinstellingen, (elektronica)bedrijven, DRIO en RIEC Noord-Nederland etc. die tot een betere bewustwording van een nieuwe trend binnen bankhelpdeskfraude, waar juweliërs werden benaderd. De politie heeft hierin met de betreffende juweliërs gesprekken gevoerd om deze vorm van fraude tegen te gaan. Andere voorbeelden van samenwerking zijn: opzetten cybercrisisoefening met studenten NHL Stenden en de Afdeling Crisisbeheersing van de politie voor zes basisteams en het preventieproject Rebootcamp voor jeugdige hackers⁸⁹.

4.2.3 Resultaten inspanningen politie

Bankhelpdeskfraude

Diverse regionale politieonderzoeken zijn met succes afgerond. In een grote Noordelijke cyberzaak, is een 21-jarige man uit Hoogezand veroordeeld tot vier jaar cel wegens betrokkenheid bij grootschalige bankhelpdeskfraude⁹⁰. Hierbij werden tientallen personen gedupeerd met een totaal schadebedrag van circa €800.000 gedurende een periode van meer dan een jaar. Een leerpunt hierbij is dat de aanpak van online criminaliteit nog wel een forse ontwikkeling nodig heeft. Criminelen kunnen nu op eenvoudige wijze grote sommen geld buit maken.

Identiteitsfraude

Ook is er landelijk samengewerkt in de cyberzaak Cookie Monster, een onderzoek naar de illegale website Genesis Market⁹¹. Op deze site werd de gestolen online-identiteit van ruim twee miljoen nietsvermoedende mensen te koop aangeboden. De districtsrecherche en Dienst Regionale Recherche van de eenheid Noord-Nederland hebben bijna 30% van de aanhoudingen verricht. Bovendien werden er alternatieve interventies ingezet, zoals het aanpassen van de detectieregels van een nationale bank⁹². De bank herkent met speciale software verdachte transacties. Na informatie van de politie over de werkwijze van verdachten, is die software aangepast.

4.3 Bestrijding online seksueel misbruik

4.3.1 Online seksueel kindermisbruik

Het onderzoek naar zaken van Online seksueel kindermisbruik is ondergebracht bij het Team Bestrijding Kinderporno en Kindersekstoerisme (TBKK) Noord-Nederland (voorheen bij de afdeling Zeden). Het doel voor 2023 was om door te gaan met de inzet op de vervaardigers en misbruikers (categorie A) en keyplayers en netwerken (categorie B)⁹³. Voor Noord-Nederland resulteerde dit met name in een stijging van het aantal onderzoeken naar misbruikers, van vier naar twaalf zaken in 2023. In deze onderzoeken is het ook gelukt om slachtoffers te identificeren.

⁸⁹ Zie ook paragraaf 4.1.3.

⁹⁰ <https://www.om.nl/actueel/nieuws/2023/12/14/oplichter-minacht-slachtoffers-stuitend>, geraadpleegd op 22 februari 2024

⁹¹ <https://nos.nl/artikel/2491050-eerste-veroordeling-in-nederland-na-oprollen-genesis-market>, geraadpleegd op 22 februari 2024

⁹² Veiligheidsagenda 2023-2026, p. 14

⁹³ Veiligheidsagenda 2023-2026, p. 15

TBKK NN heeft in 2023 (met 8% van de totale TBKK-capaciteit in Nederland) aan 13% van de landelijke werkvoorraad gewerkt. De relatief “simpelere” zaken van bezitters en verspreiders zijn via alternatieve interventies afgedaan⁹⁴. Denk hierbij aan het aanbieden van de juiste zorg door samenwerking met netwerkpartners. Hierdoor wordt efficiënter en effectiever met de capaciteit omgegaan. In november was er een landelijke actieweek, gericht op verdachten van kinderpornografie. In Noord-Nederland zijn in dit kader zo’n twaalf verdachten bezocht. In een aantal gevallen heeft dit geleid tot een waarschuwing, in de andere zaken zijn gegevensdragers in beslag genomen. Landelijk is er volop media-aandacht besteed aan deze actieweek, waar een preventieve werking vanuit gaat. Doelstelling is om door de alternatieve afhandelingen sneller tot zaken te komen waarin sprake is van vervaardigen of misbruik.

In 2023 startte tevens het landelijke project ‘schoolalert’, waar scholen via een beveiligde omgeving foto’s van een slachtoffer kunnen raadplegen, om zo de snelheid van identificatie te bevorderen. (In Noord-Nederland heeft zich nog geen casus voorgedaan waarin dit kon worden ingezet.)

Ook startte in december een nieuwe campagne van Stop it Now. Dit is een internationaal preventieproject dat seksueel kindermisbruik aanpakt via sociale bewustwording en een hulplijn voor mensen die zich zorgen maken over hun eigen seksuele gevoelens of gedrag ten aanzien van minderjarigen, of die van hun naasten.

Door het verkrijgen van extra structurele gelden vanuit de politiek was het mogelijk om de formatie van de afdeling TBKK uit te breiden. Door het vertrek van een aantal collega’s en het feit dat de vacatures lastig in te vullen zijn, heeft dit nog niet geleid tot een netto uitbreiding van het team. Wel is het gelukt om een Specialist Datatactiek aan te nemen. Ondertussen zijn Zeden en TBKK zich aan het voorbereiden op de komst van de nieuwe Wet Seksuele Misdrijven, die per 1 juli 2024 van kracht wordt en o.a. het seksueel benaderen van minderjarigen strafbaar stelt.

4.3.2 Huiselijk geweld en/of kindermishandeling

Huiselijk geweld en kindermishandeling gaan vaak samen. Soms zijn kinderen slachtoffer van huiselijk geweld en soms getuige, beide zijn vormen van kindermishandeling. De aanpak van huiselijk geweld ligt grotendeels bij de basisteams waarbij Operationeel Experts GGP/Wijkagenten een regiefunctie hebben en ook vaak als hulpofficier van justitie belast zijn met de screening voor het tijdelijk huisverbod. In 2023 was er aandacht voor het opleggen van een *preventief* tijdelijk huisverbod. Dit houdt in dat er op het moment van opleggen geen acuut geweldsincident is, maar er ernstig rekening mee wordt gehouden dat in de nabije toekomst huiselijk geweld zal worden gepleegd. Zo wordt gepoogd om huiselijk geweld daadwerkelijk te voorkomen. Bij een standaard huisverbod is vaak al sprake van gepleegd huiselijk geweld waarbij de geweldpleger is aangehouden. Hoewel de werkwijze bewerkelijk en tijdrovend is, zijn de eerste opgedane ervaringen binnen onze eenheid positief.

De eenheid Noord-Nederland kent als enige eenheid bij de politie een Frontoffice Kindermishandeling. De Frontoffice houdt in de eenheid zicht op alle meldingen van kindermishandeling, verzorgde trainingen en ondersteuning aan de basisteams en deed onderzoek naar ouderenmishandeling. In 2023 ontving politie Noord-Nederland dagelijks gemiddeld zes meldingen waarbij sprake is van (vermoedelijke) kindermishandeling⁹⁵. Strafrechtelijk zijn er 221 zaken gedraaid waarbij er sprake was van kindermishandeling (in de range van kinderen die getuige waren van huiselijk geweld, tot overleden als gevolg van toegebracht letsel). Voor de thema’s huiselijk geweld en kindermishandeling geldt dat een stabiele samenwerking met de netwerkpartners essentieel is.

⁹⁴ Veiligheidsagenda 2023-2026, p. 16

⁹⁵ Jaaroverzicht kindermishandeling 2023, Frontoffice Kindermishandeling, politie Noord-Nederland, februari 2024

5. Organisatieontwikkeling politie

5.1 Ontwikkelingen Opsporing

Datatactiek

De implementatie bij de DRR onder de noemer “Data-tactiek” is voltooid. Gespecialiseerde medewerkers zijn geworven en geplaatst. In de DRR-teams wordt mede dankzij deze ondersteuning steeds meer planmatig met data gewerkt en worden er ook tools hiervoor breder in de teams toegepast, ook door generalisten.

Het Crypto analyseteam dat wordt bemenst door tactiek- en intelligencemedewerkers is in 2023 voortgezet. Het team werkt aan het identificeren van criminele gebruikers van cryptocommunicatiediensten, het krijgen van inzicht in de criminele markten (veiligheidsbeelden) en het opstarten van onderzoeken tegen georganiseerde ondermijnende criminaliteit. Het team heeft in 2023 vele onderzoeksvoorstellen kunnen doen en betrokkenen geïdentificeerd.

Interdisciplinaire samenwerking

Het afgelopen jaar is de doorontwikkeling van het werken in “driehoeken” verder vormgegeven. Onder de noemer van ‘werken in driehoeken’ wordt bij de politie de stap naar interdisciplinair samenwerken verder uitgewerkt. Er worden verschillende disciplines, zoals tactiek, intelligence en specialismen samengebracht⁹⁶. Afhankelijk van het vraagstuk kunnen de driehoeken daarom ook vierhoeken zijn, of vijfhoeken, en zo verder.

In het project probleemgerichte fenomeenaanpak is een methodiek opgezet en geïmplementeerd die op eenheidsniveau een dynamische intel- en interventiestrategie vormt en in werking brengt. In 2023 was deze werkwijze gericht op twee thema’s, te weten Serious Organized Crime Drugs en Serious Organized Crime Excessief Geweld. De werkwijze maakt het mogelijk om op eenheidsniveau te prioriteren en te sturen door én voor het gezag. Bovendien teams slimme samenwerkingsverbanden aangaan en methodieken uitwisselen, in gang zetten en een aanpak inwerking brengen. In 2024 wordt deze methodiek verder uitgebouwd en als uitgangspunt gehanteerd voor de eenheidsbrede fenomeengerichte aanpak.

Gouden uur

De implementatie van de werkwijzen ‘Crisis Plaats Incident’⁹⁷ en de ‘Tijdkritisch Plaats Delict’⁹⁸ bij terrorisme binnen de politie is afgerond. Vervolgens is gekeken of het geleerde toepasbaar is in de opsporing, aan de hand van een grote oefening in november 2023, met o.a. een officier van justitie en meer dan 200 politiemedewerkers uit de basisteams, districtsrecherche en de Dienst Regionale Recherche. Doel hiervan was om de verschillende onderdelen binnen de opsporing in het ‘Gouden Uur’ met elkaar te verbinden en te communiceren, zodat snel de verdachte kan worden aangehouden, na impactvolle delicten als ontvoering, zware mishandeling, overval, zeden, doodslag. De oefening leerde dat iedereen baat heeft bij het oefenen van de opsporing.

⁹⁶ Zie ook paragraaf 2.2.5

⁹⁷ Een gecoördineerde procesgerichte manier van werken in een incident-gebied dat als doel heeft het voorkomen van (verder) verlies van leven(s).

⁹⁸ Bij de werkwijze ‘Tijd Kritisch Plaats Delict’, wordt geaccepteerd dat de noodzakelijke snelheid in de opsporing maakt, dat mogelijk minder zorgvuldig wordt opgespoord, waardoor bewijs verloren kan gaan, dan wel minder waard kan zijn in een latere rechtszitting.

Bijlage 1. Totstandkoming van het Jaarverslag

Dit Jaarverslag Regionaal Beleidsplan Veiligheid 2023 is het vierde en tevens laatste over het Regionaal Beleidsplan 2020 – 2023.

Om input te verkrijgen voor het Jaarverslag 2023 heeft een ambtelijke werkgroep een vragenlijst opgesteld met vragen over de thema's uit het Regionaal Beleidsplan Veiligheid 2020 – 2023. Zij heeft daarbij per thema aan de gemeenten, het OM en de politie gevraagd welke maatregelen, inspanningen, successen of leermomenten uit 2023 deze zouden willen delen in het jaarverslag.

Daarnaast heeft zij een separate uitvraag gedaan binnen de politie, enerzijds om de inspanningen van de politie op de genoemde thema's te verkrijgen en anderzijds om specifieke informatie over de afspraken uit de Veiligheidsagenda te ontvangen. Tot slot heeft de stafafdeling Control van de politie ondersteunend cijfermateriaal aangeleverd en gerapporteerd over de te behalen resultaatafspraken. Met die resultaten is dit jaarverslag samengesteld. De reacties op de vragenlijst zijn ook gebruikt om de aandachtsvelden voor 2024 (voor de verschillende overlegtafels en werkgroepen) te bepalen.

De afspraken uit de Veiligheidsagenda 2023-2026 komen zoveel als mogelijk in de vorm van voetnoten bij de betreffende hoofdstukken terug.

Bijlage 2. Lijst met afkortingen

APV	Algemene Plaatselijke Verordening
AVIM	Afdeling Vreemdelingenpolitie, Identificatie en Mensenhandel (politie)
BOT	Bestuurlijk Ondersteuningsteam (RIEC)
BT	Basisteam (politie)
CISO	Chief Information Security Officer
COA	Centraal Orgaan opvang Asielzoekers
DRIO	Dienst Regionale Informatie Organisatie (politie)
DRR	Dienst Regionale Recherche (politie)
GGD	Gemeentelijke/Gemeenschappelijke Gezondheids Dienst
GGP	Gebiedsgebonden Politiezorg (politie)
GTPA	Geweld Tegen Politie Ambtenaren
LOVP	Landelijk Overleg Veiligheid en Politie
MKB	Midden- en Klein Bedrijf
(O)GGZ	(Openbare) Geestelijke Gezondheidszorg
OM	Openbaar Ministerie
RBPO	Regionaal Bestuurlijk Politieoverleg Noord-Nederland
RIEC	Regionaal Informatie- en Expertisecentrum
SGBO	Staf Grootschalig en Bijzonder Politieoptreden (politie)
TBKK	Team Bestrijding Kinderporno Kindersekstoerisme (politie)
TDA	Team Districtelijke Aanpak (politie)
TOOI	Team Openbare Orde Inlichtingen
VPT	Veilige Publieke Taak
Wet Bibob	Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur
Wom	Wet openbare manifestaties

Bijlage 3. Cijfers

Tabel 1. Algemene cijfers politie en OM

Openbare orde	Doel	2023	2022	2021	2020	2019	2018
- Aantal meldingen overlast jeugd	-	9.827	9.954	14.596	15.702	9.091	8.364
- Aantal meldingen overlast verwarde personen	-	15.392	15.481	15.678	13.875	12.542	11.325
Criminaliteit	Doel	2023	2022	2021	2020	2019	2018
- Aantal afgehandelde verdachten door de politie	-	15.846	15.813	16.065	17.151	19.189	18.876
Geweld							
- Aantal geweldsmisdrijven	-	5.712	5.969	5.659	5.849	6.703	6.810
- Ophelderingspercentage geweldsmisdrijven	-	62%	62%	61%	64%	61%	63%
- Huiselijk geweld - misdrijven	-	1.161	1.328	1.413	1.738	2.023	2.071
- Huiselijk geweld - incidenten	-	3.834	4.545	5.039	6.134	6.976	-
- Huiselijk geweld - opgelegde huisverboden	-	178	147	179	187	178	215
- Veilig Thuis meldingen door politie	-	5.965	6.004	5.875	5.784	5.887	5.576
HIC misdrijven							
- Aantal woninginbraken	-	2.333	2.297	1.867	2.451	3.478	3.669
- Aantal straatroven	-	95	96	70	101	113	89
- Aantal overvallen	-	33	24	21	42	65	51
Geweld tegen ambtenaren							
- Veilige publieke taak (VPT), incidenten	-	379	397	386	448	501	503
- Geweld tegen politieambtenaren (GTPA), incidenten	-	427	443	503	523	509	499
Cybercrime							
- Aantal geregistreerde misdrijven	-	1.194	1.508	1.588	1.262	764	455
- Aantal onderzoeken	27	30	27	39	35	62	33
- Verdachten OM	150	121	134	144	-	-	-
- Onderzoeken gedigitaliseerde criminaliteit	-	373	217	-	-	-	-
Afpakken							
- Afgepakt financieel vermogen (BOOM)	€ 8,8 mln	€ 8,8 mln	€ 6,4 mln	€ 6,4 mln	€ 6,1 mln	€ 7,4 mln	€ 13,8 mln
- Afpakken aantal zaken (bron politie)	200	353	308	272	382	341	393
Ondermijning							
- Hennep plantages geruimd	-	136*	131	190	246	313	436
- Synthetische drugs productie/opslaglocaties geruimd	-	17*	16	8	11	6	7
- Synthetische drugs aangetroffen dumplocaties	-	11*	5	11	13	2	5
- OM-verdachten mensenhandel	23	28	22	31	17	24	31
- (Lopende) onderzoeken CSV's	100	98	93	94	95	84	68
Dienstverlening	Doel	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Reactietijden							
- 0900-8844: % binnen 20 sec	80%	66%	62%	86%	87%	79%	76%
- Prio 1: % binnen 15 min	80%	78%	80%	81%	82%	81%	82%
- Prio 2: % binnen 30 min	-	80%	81%	82%	82%	83%	83%
Proces indicatoren	Doel	2023	2022	2021	2020	2019	2018
- Percentage SASH formulier bij HG	85%	88%	89%	88%	75%	37%	-
- Invoer V-nummer (BVH)	90%	84%	81%	86%	90%	92%	-
- Gebruik BV-identiteitszuil	75%	76%	72%	66%	70%	69%	-
- Huis-/thuiscontroles (Verona)	100%	90%	75%	23%	25%	72%	-
- Dossier kinderporno afgerond < 7 mnd	45%	0%	41%	56%	64%	59%	-
- Kalsbeeknorm, doorlooptijden jeugd < 30 dagen	70%	68%	65%	70%	65%	70%	67%
- Zedenzaak < 6 maanden ingezonden	50%	65%	52%	44%	46%	47%	-
Vreemdelingen		2023	2022	2021	2020	2019	2018
- Asielaanvragen nationaal (bron IND)	-	49.892	47.991	36.620	19.132	29.435	30.380

* voorlopige cijfers 2024

Bron: politie en OM, 2024